

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ 2^ῃ Φεβρουαρίου 1892, ἡμέρα Κυριακῆ, ὥρα 10^ῃ π.μ. συνελθόντων ἐταίρων εἴκοσι ἕξ, ὁ πρόεδρος Ἄλ. Κοντόσταυλος καταλαβὼν τὸ βῆμα ἐδικαιολόγησε τὴν γενομένην ἀναβολὴν τῆς πρώτης ἐτησίας συνελεύσεως ἕνεκα τοῦ ἀπροόπτου πένθους τοῦ Πανεπιστημίου. Εἶτα ὥρισε κατὰ τὸν ὄργανισμὸν τὸ ἀντικείμενον τῆς συνελεύσεως, ἤτοι ἀκρόασιν τῆς λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐκλογὴν τῆς ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς καὶ προέτεινεν ἐξ ὀνόματος τοῦ Συμβουλίου νὰ προβῇ ἡ συνέλευσις εἰς ἐκλογὴν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς λογοδοσίας, ἐπειδὴ συνήθως ἀναχωροῦσιν ἀμέσως μετ' αὐτὴν οἱ ἑταῖροι καὶ ἐπειδὴ ὁ ὄργανισμὸς δὲν τὸ ἀπαγορεύει· προσέθηκε δὲ ὅτι τὸ συμβούλιον εὐχαρίστως δέχεται νὰ εἶναι ἡ ἐπιτροπὴ διαρκῆς ἐξελεγκτικὴ καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Μετὰ τινὰ συζήτησιν, καθ' ἣν ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν οὔτε κελεύει τοῦτο ὁ ὄργανισμὸς καὶ ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ προηγηθῇ ἡ συζήτησις τοῦ σχεδίου τοῦ νέου ὄργανισμοῦ, ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισεν εἰς συζήτησιν μὲν τοῦ σχεδίου νὰ

μη προβῆ, διότι κατὰ τὸν ἰσχύοντα ὀργανισμόν ἄλλος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς πρώτης συνελεύσεως τοῦ ἔτους, ἢ δ' ἐκλογή τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς νὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου, ὡς πάντοτε ἐγένετο.

Εἶτα ὁ πρόεδρος προσεκάλεσε τὸν γραμματεῖα Στέφ. Κουμανούδην ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου κατὰ τὸ ἔτος πεπραγμένων, ὅστις παρελθὼν ἀνέγνω αὐτὴν ἔχουσαν ὡς ἐξῆς·

Κύριοι,

Περὶ τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ἀρχόμενοι λέγομεν, ὅτι εἰς τὸ μητρώον αὐτῆς ἐνεγράφησαν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑταῖροι δέκα ὀκτώ.

Ἀπέθανον δὲ ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀπὸ ἐτῶν ἐγγεγραμμένων ἕξ, Κωνσταντῖνος Παπαρῥηγόπουλος, Ἀλέξανδρος Πασπάτης, Ἰωάννης Μαραγκός, Ἀλέξανδρος Ρίζου Ραγκαβῆς, Νικόλαος Δαμαλάς καὶ Χρῆστος Νικολαΐδης Φιλαδελφεύς. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ σήμερον ἰδιαιτέραν μνηεὶαν ποιούμεν, διότι ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς Ἐταιρίας συστάσεως ἐν ἔτει 1837 ἐκλεχθεὶς γραμματεὺς αὐτῆς ὁ ἀνὴρ, ἐπαξίως τῶν ἀρχαιολογικῶν γνώσεών του, διετέλεσεν ἐπὶ δεκατρία συνεχῆ ἔτη ἀφωσιμένος μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ δραστηριότητος εἰς τὸ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς σπάνιος ἀνδρῶν λογίων καὶ ἐιδικῶν πολλοῦ ἄξιον ἔργον (1). Ἀντὶ τούτου λοιπὸν καὶ τῆς ἄλλης, ἣν μέχρι ἐσχάτου γήρατος ἀνέπτυξεν ὁ μακαρίτης πολυειδοῦς καὶ ὠφελίμου εἰς τὴν πατρίδα ἐνεργείας, ἔστω διαμένουσα παρ' ἡμῖν μετὰ τιμῆς ἢ μνήμῃ τοῦ ὀνόματός του.

(1) Ὅρα τοὺς ὑπ' αὐτοῦ συντεθέντας τότε καὶ ἐκφωνηθέντας λόγους ἐν τῇ «Συνόψει τῶν πρακτικῶν τῆς ἀρχαιολ. Ἐταιρίας τῶν Ἀθηνῶν, ἐκδ. β'. 1846, καὶ ἐν τοῖς «Πρακτικοῖς τῆς 16'. καὶ τῆς 17'. συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολ. Ἐταιρίας. 1848 καὶ 1849». Τὰ δὲ ἄλλα αὐτοῦ ἀρχαιολογικά, ποιητικὰ καὶ παντοίας ἄλλης ὕλης συγγράμματα καὶ μεταφράσματα ἐκ πολλῶν γλωσσῶν εἶναι πασίγνωστα.

Συνδρομὴν τακτικὴν διὰ τὸ ἔτος 1891 μέχρι τῆς σήμερον κατέβαλον ἑταῖροι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε, ἔτι τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν Πανεπιστήμιον δραχμὰς χιλίας, τὴν συνήθη ἀπὸ ἐτῶν συνδρομὴν του. Μετ' εὐχαριστίας ἀναφέρομεν καὶ ἔν κληροδότημα εἰσπραχθὲν τὸ τοῦ μακαρίτου Σχλίεμαν ἐκ πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Τοσαῦτα μόνον εἰρήσθωσαν παρ' ἡμῶν περὶ τούτων. Πλείονας λεπτομερείας περὶ τῆς χρηματικῆς καταστάσεως τῆς Ἐταιρίας καὶ τῶν ἐπετείων ἐσόδων αὐτῆς καὶ ἐξόδων περιέχουσι τὰ ὑπ' ὄψιν σας ἔντυπα φύλλα, ἐφ' ὧν καὶ ὁ ταμίας δίδει συνήθως ἐξηγήσεις.

Ἔργα ἀρχαιολογικὰ χρήμασι τῆς Ἐταιρίας διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον πρῶτον ἀνασκαφὰς εἰς ἔνδεκα διάφορα μέρη τοῦ βασιλείου, πέντε μὲν ἐν Πελοποννήσῳ, τέσσαρας δὲ ἐν Ἀττικῇ, μίαν ἐν Βοιωτίᾳ καὶ μίαν ἐν Εὐβοίᾳ.

Ἀρχόμεθα λέγοντες τὰ κατ' αὐτάς ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις γενομένης ἐπὶ τέσσαρας μὲν περίπου μῆνας ἐν τῷ πρὸς δυσμὰς τοῦ ὠρολογίου Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρῆρηστου γηπέδῳ τοῦ Λύτσεια καὶ ἐν αὐτῷ τῷ περικλειστῷ χώρῳ τοῦ ὠρολογίου, ἐπὶ τρεῖς δ' ἑβδομάδας ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Τετρακιονίου τῆς Ἀθηνᾶς ἀρχηγέτιδος γηπέδῳ τοῦ Ἀζάπη, τῷ ἐξαγορασθέντι πέρυσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν εἰς τὰ δύο ταῦτα μέρη δηλ. ἀνασκαφὴν θεωροῦμεν ὡς μίαν, καθ' ὅσον ἐν πρᾶγμα ἐζητοῦμεν νὰ ἐξακριβωθῇ, τὸ ἂν, καθ' ἃ εὐλόγως ὑπετέθη πέρυσιν, ἢ ἐν τῷ τοῦ Λύτσεια γηπέδῳ ἀναφανείσῃ Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἀγορὰ συνέχεται ὀργανικῶς μετὰ τοῦ τετρακιονίου, ἥτοι, ἂν εἰς τοὺς δύο τούτους ἰκανῶς ἀφεστῶτας τόπους πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν μέρη ἀκτικρῶζοντα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μεγάλης οἰκοδομῆς, ἧς τὰ μεσαῖα μέρη κατὰ μῆκός τε καὶ πλάτος νὰ κρύπτανται ἔτι ὑπὸ γῆν. Καὶ ἢ μὲν τετράγωνος σκαφὴ ἢ πρὸς δυσμὰς τοῦ ὠρολογίου (ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου ἕως 16 Μαΐου 1891) δὲν ἔδειξε σημεῖαδὲς τι καὶ ἐπὶ μᾶλλον διασφαητικὸν τοῦ ἐντὸς στωϊκοῦ ὑπαίθρου χώρου τῆς Ῥωμαϊκῆς οἰκοδομῆς, διότι ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ αὐτῆς γωνίᾳ καὶ περαιτέρω πρὸς δυσμὰς, ὅπου ἐσκάπτομεν, χῶματα μόνον πολλὰ ἦσαν τὰ ἀποκομιστέα καὶ τειχία μεταγενέστερα

ἄτακτα καὶ ξένα τῇ κυρίᾳ οἰκοδομῇ ἦσαν καθαιρετέα καὶ καθη-
ροῦντο, ἀναλεγομένων μόνον ἐπιμελῶς τῶν σποράδην εὑρισκομέ-
νων τεμαχίων ἀρχαιολογικῆς σημασίας· εἰ δέ τι καὶ οἰκοδομικῶς
περιεργον ἐφάνη, καθὼς λ. χ. μία δευτέρα πωρὴν κλιμαξὺν ὑπὸ
τὴν πρώτην ἐκείνην καὶ παράδοξον τοῦ Προπύλου, περὶ ἧς εἴ-
πομεν τὰ δέοντα ἐν τῇ περυσινῇ λογοδοσίᾳ, τοῦτο καὶ εἰ τι ἄλλο
τοιοῦτο, συμπεριελήφθη ὑφ' ὑμῶν πρωθυστερώς ἐν τῇ οὕτω ἐκ-
δοθείσῃ ἐκείνῃ λογοδοσίᾳ (1) καὶ δὲν εἶναι χρεῖα νὰ ἐπαναλεχθῇ
σήμερον. Ἀρκεῖ δὲ μόνον ἔτι νὰ προστεθῇ νῦν τοῦτο ὅτι τὸν
Μάρτιον μῆνα, ἀφοῦ συνεχωρήθη τῇ Ἐταιρίᾳ νὰ καθαιρέσῃ τὴν
δυτικὴν γραμμὴν τοῦ νεωτερικοῦ τοίχου τοῦ περιβάλλοντος τὸν
χωρὸν τοῦ ὠρολογίου ἵνα καθαρισθῇ ὁ πρὸ τοῦ προπύλου τόπος
ὁ εὐθύς ἐκεῖ φυσικῶς ὑψούμενος, εἰσεχωρήσαμεν καὶ εἰς τὸν ἐπί-
πεδον χωρὸν τὸν πλησιέστερον τῷ ὠρολογίῳ καὶ περὶξ αὐτοῦ μέ-
χρι τινὸς πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς ταπεινοῦντες τὸ ἐκεῖ ἔδαφος
ἐπὶ ποσὸν ἕως 0,30 πρὸς ἀνάδειξιν καὶ τῆς κατωτάτης τρίτης
μαρμαρίνης βαθμίδος τοῦ ὠρολογίου, καὶ δὲν ἀπέβη ὅπως ἄκαρ-
πος καὶ ἀλλέως ἢ ἐκεῖ ἐργασία· διότι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὠρολο-
γίου καὶ ἐν ἀποστάσει ἀπ' αὐτοῦ μέτρων 6 καὶ 30 ἑκατοστῶν
ἐφάνησαν τὰ ἐδάφη κατασκευῆς μιᾶς ἀγνώστου οἰκοδομῆς ὀρθο-
γωνίου, χωρούσης πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ μέτρα 6 καὶ 15 ἑκατοστά,
ἐνθα πατεῖται ὑπὸ τῆς ἀνατολικῆς γραμμῆς τοῦ νεωτερικοῦ τοί-
χου τοῦ περιβάλλοντος τὸ ὠρολόγιον καὶ μένει ἄδηλος ἡ περαι-
τέρω αὐτῆς ἵξις ὑπὸ γῆν. Κολλᾶ δὲ αὕτη ἡ οἰκοδομὴ νοτίως
πρὸς ἕνα ῥωμαϊκῶν χρόνων τοίχον, ἐμφανῆ ὄντα ἤδη ἀπὸ ἐτῶν,
ὅστις σύρριζα τῷ ὠρολογίῳ ὑψοῦται καὶ πατεῖ μάλιστα ἐπὶ μιᾶς
τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων τοῦ ἡμικυκλικοῦ προσκτίσματος τοῦ

(1) Καὶ ἄλλων μὲν ἕνεκα κωλυμάτων (τῶν ἐκτάκτως γενομένων συνελεύσεων), οὐχ ἤκιστα δὲ ἕνεκα τοῦ ὅτι ἐβράδυνε πολὺ ἡ κατασκευὴ τῶν δύο πινάκων (Α' καὶ Β'), οἵτινες ἔμελλον νὰ συνοδεύσωσι τὴν λογοδοσίαν τοῦ ἔτους 1890, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐνθέσωμεν ἐν αὐτῇ καὶ πορίσματα τινὰ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ 1891, ἔλπίζοντες ὅτι θὰ λάβωσιν εἰς χεῖρας οἱ ἑταῖροι τὸ τεῦχος περὶ τὰ μέσα τοῦ 1891, ἀλλ' ἰδοῦ ὅτι ἔληξε τὸ ἔτος, καὶ εἰσέτι ὑστερεῖ τὸ τεῦχος, πάλιν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν πινάκων, ὧν ὁ κατασκευαστὴς ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, μόλις δὲ μετὰ καιρὸν πολὺν μᾶς ἔπεμψε τὸν Α' ἔκειθεν, τὸν δὲ Β' ἄλλος συνεπλήρωσεν ἐνταῦθα.

ώρολογίου· ἡ δὲ ἄγνωστος οἰκοδομὴ εἶχε ποτε θύρωμα εὐμέγεθες πρὸς δυσμᾶς, οὐ σώζεται τὸ μαρμάρινον κατώφλιον.

Ταῦτα μὲν περίπου εἶναι τὰ φανέντα ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ἃ ἐναργέστερον θὰ δείξῃ τὸ δημοσιευθησόμενον σχεδιογράφημα (1), τὰ δὲ κατὰ τὴν τριῶν ἐβδομάδων σκαφὴν (ἀπὸ 17 Μαΐου ἕως 8 Ἰουνίου) τὴν γενομένην σύρριζα καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Τετρακιονίου, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς· Ἐπ' αὐτὴν ἐτράπησαν αἱ ἐργασίαι, ἐπειδὴ τὸ μὲν στρατιωτικὸν ἀρτοποιεῖον, οὐ εἶχομεν ἐγκαίρως ζητήσῃ τὴν ἀλλαγὴν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα γίνῃ οὕτω δυνατὴ ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ γηπέδου τοῦ πρὸς ἀνάδειξιν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπαρχόντων, ὡς πρὸ ἐτῶν ἐγνώσθη, μερῶν τῆς ἀγορᾶς (κίωνων δύο ὀρθῶν μετὰ τοῦ ἐπιστυλίου των) ἔμμεν ἀκόμη ἐν ἐνεργείᾳ, μᾶς διεβιβάσθη δὲ μόνον ἔγγραφον τοῦ Ἰπουργείου τῶν οἰκονομικῶν τῆς 15 Μαρτίου 1891, λέγον, ὅτι φροντίς περὶ τῆς μεταθέσεώς του ἐλήφθη, μέλλει δὲ νὰ ζητηθῇ πίστωσις παρὰ τῆς βουλῆς ἐν τῇ 6' συνόδῳ. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ ὁ τόπος τῆς οἰκίας Ἀζάπη, τῆς πλησιέστατα τῷ Τετρακιονίῳ, ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑταιρίας, ἔτι δὲ καὶ ἄλλος ἐκεῖ τόπος ἐφαίνετο πρὸς νότον ἐλεύθερος καὶ ἐξηγορασμένος ἤδη πρὸ ἐτῶν διὰ τὸν σχηματισμὸν ἐκεῖ πλατείας, ὡς ἐρρέθη ἡμῖν, δι' οὐ χωρούσης τῆς σκαφῆς ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν περαιτέρω εἰς ἐν γήπεδον, ὃ παρὰ τοῦ Ἰω. Τσάτσου Θεοῦ ἠναγκάσθη νὰ ἀγοράσῃ σπυρστικῶς αὐτὴ ἡ Ἑταιρία ἡμῶν, ἵνα μὴ κτισθῇ ἐκεῖ οἰκία (ἀφοῦ ἐν τῇ διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς σκαφῆς εἶχε φανῆ ἐντὸς αὐτοῦ εἰς κίων ὀρθός, ὑποτιθέμενος εὐλόγως ὡς ἀνήκων εἰς τῆς ἀγορᾶς τὴν κιονοστοιχίαν), μετεβιβάσαμεν τοὺς σκαφεῖς εἰς τὸ Τετρακιόνιον καὶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἔδειξεν ἡ σκαπάνη εὐχάριστα ἀποτελέσματα. Τὸ μὲν ἔδαφος τοῦ μεσαίου πλατέος ἀνοίγματος τῶν τεσσάρων κίωνων ἐφάνη ὄν ἄστρωτον, ἐξῶθεν δὲ τῶν κίωνων γενομένης περισκαφῆς οὐδὲν κλίμακός ποτε ὑπαρχούσης σημεῖον παρετηρήθη, ταῦτα δέ, τὸ ἄστρωτον καὶ τὸ ἀκλιμάκωτον ἔχουσι τὴν σημασίαν των, εὐκόλως νοουμένην ἐν τοιοῦτῳ προπύλῳ.

Ἐσωτέρω δὲ τῶν κίωνων ἔνθεν καὶ ἔνθεν μεγαλλιτέρα τῆς πρότερον ὀρατῆς ἐφανερώθη στρώσις ἐκ πλακῶν μεγάλων καὶ

(1) Ἴδε νῦν αὐτὸ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1890.

παχειῶν, ὡς ἀρμόζει εἰς χῶρον προδόμου· ἐν ἀποστάσει δὲ ἀπὸ τῶν κίωνων ὡς 20 μέτρων πρὸς ἀνατολὰς ἠδέως ἡμᾶς ἐξάφνισεν ἐμφανισθεῖσα γραμμὴ χαμηλοῦ στυλοβάτου μαρμαρίνου ἐφ' οὗ ἐσφύζοντο ἰχνη τριῶν βάσεων κίωνων ἐχουσῶν διεύθυνσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ διαστάσεις τὰς αὐτὰς τῆς ἐν τῷ γηπέδῳ Λύτσια ἐσωτέρας κιονοστοιχίας, αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὃ ἐποθοῦμεν νὰ εὕρωμεν· εὐθὺς δ' ἐπὶ τῶν ἰχνῶν ἐπιθέσαντες δύο εἰς τὰ περίξ ἐκεῖ χῶματα εὐρεθείσας Ἴωνικὰς βάσεις ἐχούσας τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς διάμετρον τῶν ἰχνῶν, εἶδομεν τὴν ἀρμογὴν πλήρη· ἐφάνη ὕστερον καὶ ὁ τὸν στυλοβάτην περιθέων ὀχετὸς διὰ τὰ ὄμβρια ὕδατα, ὡς καὶ ἡ διὰ πλακῶν στρώσις τοῦ ὑπαίθρου, πάντα ταῦτα καθῶς καὶ ἐν τῷ τοῦ Λύτσια οἰκοπέδῳ· καὶ δὲν σώζεται μὲν ἡ στρώσις πανταχοῦ, ὅπως ἐκεῖ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δυσκολεῖ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς αὐτῆς ἐν τοῖς δυσὶν ἀφροστώσι τόποις κατασκευῆς, ἔν μόνον ἐλύπει ἡμᾶς, ὅτι ἄλλος ἐδῶ τόπος ἰκανῆς ἐκτάσεως ἔτυχε νὰ ἐπικαλύπτεται ὑπὸ οἰκίας τῶν Ἀμερικανῶν σχολείων, ἥτις δυστυχῶς συνεχωρήθη νὰ κτισθῆ αὐτοῦ ὄχι πρὸ πολλοῦ, ὡς ἐπὶ πλατείας ὠρισμένης ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς ῥυμοτομίας ἀρχῶν, καὶ ὑπὸ τὴν οἰκίαν ταύτην εἰσχωροῦσα κρύπτεται ἡ περαιτέρω γραμμὴ τῆς νῦν ἀνακαλυφθείσης κιονοστοιχίας· ἠναγκάσθη μάλιστα ἡ Ἑταιρία καὶ τοῖχόν τινα αὐτόθι νὰ κτίσῃ πρὸς ἀσφάλισιν πλείονα τῶν διὰ τῆς ἀνασκαφῆς ὅπως οὖν γυμνωθέντων θεμελίων τῆς τῶν Ἀμερικανῶν οἰκίας. Ἐκεῖ δὲ πρὸς τῷ ὑφ' ἡμῶν κτισθέντι τοίχῳ ἐφάνη ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου ποτὲ ὑπαίθρου καὶ μία ὄχι ὀλοκλήρως σωζομένη ἐξέδρα μαρμαρίνη τετραγωνικοῦ σχήματος ἔχουσα τὸ ἄνοιγμά της πρὸς νότον.

Μετὰ ταῦτα ἐδοκιμάσαμεν νὰ σκάψωμεν παρὰ τὸ δυτικὸν πρόσωπον τῆς οἰκίας ταύτης, πρὸς νότον χωροῦντες ἵνα φθάσωμεν εἰς τὸ παρὰ τοῦ Τσάτσου ἀγορασθὲν γήπεδον, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ δύο ἡμέρας ἐπιστὰς εἰρηνοδίκης ἐκώλυσε τὴν σκαφὴν ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἀπεζημιώθησαν οἱ πρότερον κύριοι τοῦ τόπου παρὰ τοῦ Δήμου. Ἐννοεῖται, ὅτι ἔπαυσε τὴν ἐργασίαν ἡ Ἑταιρία αὐτοστιγμῆ, ἀνηνέχθη περὶ τούτου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὡς ὄφειλε καὶ περιμένει τὸ ἀποθησόμενον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐπ' ἐλπίδι τελειώσεως ποτὲ τῶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος

ἀνασκαφῶν ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ἢ ἐκεῖ που πλησίον καὶ πρὸς δυσμὰς τῆς περιοχῆς Λύτσικα οἰκία Ἰωάννου Τυπάλδου ἀντὶ 40 χιλ. δραχμῶν, προκαταβαλοῦσης τῆς Ἑταιρίας τὸ τίμημα. Περιμένομεν δὲ τῶρα νὰ ἴδωμεν διὰ τὴν πρόοδον τῶν ἀνασκαφῶν μίαν τιὰν ἔτι τοῦλάχιστον ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως προσεχῶς, τὴν ὑπὲρ καταργήσεως τοῦ ἐκεῖ ἐν μέσῃ ὀδῶ ἐπιπροσθοῦντος ἐκκλησιδίου τῶν Δυτικῶν, ἣτις καὶ δὲν θὰ ἀπαιτήσῃ, ὡς ἐλπίζομεν, οὐδεμίαν δαπάνην τοῦ Δημοσίου.

Τὰ σποράδην ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ εὑρεθέντα κινητὰ ἀρχαῖα, κατὰ τὸ ἡμερολόγιον ἡμῶν, ἦσαν·

ΛΙΘΙΝΑ

Ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ σαρκοφάγων λαρνάκων τεμάχια καὶ βωμίδιον.....	18
Γλυπτά, περιφερῆ τε καὶ ἀνάγλυφα, ἐν οἷς μία κεφαλή, ἴσως τοῦ Καρακάλλα, εἰς ἀνδρίας ὑπὲρ τὸ φυσικὸν μέγεθος, ἴσως τοῦ Ἀντινοῦ, ἀλλ' ἀκέφαλος καὶ εἰς κολοβὸς κορμὸς Ἀθηνᾶς.....	41
Σκευὴ ἢ ἀγγεῖα (λεκάνη καὶ ἰγδίον).....	2
Ἐπιγραφαὶ (ψήφισμα 1, ἀναγραφὴ πωλητῶν 1 (1), τιμητικαὶ καὶ ἀναθηματικαὶ 9, τεχνίτου κολοβῆ 1, ἐπιτύμβια 14, ἀδιάγνωστα τεμάχια 10)....	36
	97

ΠΗΛΙΝΑ

Εἰς τύπος ἦτοι μήτρα Ἀθηνᾶς μικρός.....	1
---	---

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Χαλκᾶ μὲν Ἀττικὰ καὶ Βυζαντινὰ περὶ τὰ 98, ἐν βώλῳ συμπαγεῖ εὑρεθέντα καὶ πολὺ κατιωμένα, ἀργυρᾶ δὲ καὶ ἐκ κράματος λεπταλέα Φραγκικὰ τῶν σταυροφόρων καὶ Ἐνετικὰ περὶ τὰ 290, ὡσαύτως ἐν βώλῳ εὑρεθέντα, ἐν ὄλῳ.	388
Τὸ ὅλον κομμᾶτια.....	486

(1) Αἱ δύο αὗται ἐπιγραφαὶ ἢ μὲν ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος, ἢ δὲ ἐπὶ Ἀναξικράτους, ἐξεδόθησαν ἤδη ἐν Ἀρχ. Ἐφημ. 1890, σελ. 222 κ. ἔξ.

Ἐν Ἐλευσίῃ κατὰ τὸ διανυθὲν ἔτος δυστυχῶς οὐδεμία κυριῶς εἶπεῖν ἀνασκαφὴ ἐγένετο, εἰ μὴ τινες ἀνασκαλεύσεις δι' ἐνὸς ἐργάτου, ὃ δὲ ἐκεῖ διαμένων σύμβουλος τῆς Ἑταιρίας Δημήτριος Φίλιος εἰργάζετο εἰς τὴν κατάταξιν καὶ καταλόγισιν τῶν αὐτόθι ἀρχαίων ἐν τῷ νεοδημητῷ Μουσεῖῳ. Αἰτία δὲ τοῦ ὅτι ἀκόμη δὲν ἐτελείωσεν ἡ μεγάλη ἀπὸ ἐτῶν ἀρξαμένη αὕτη ἐπιχείρησις τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἢ μὴ τελεσθεῖσα εἰσέτι ἐξαγόρασις ἀναγκαίων τινῶν τόπων, περὶ ὧν ἐγένετο μὲν παρὰ τῆς Ἑταιρίας ἡ δέουσα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐνέργεια καὶ ὑπόσχεσις ἐδώκαμεν περὶ προκαταβολῆς διὰ τοὺς ἐξαγοραστέους τόπους καὶ σχέδιον ἐξεπονήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Καθεραίου ἐπὶ τούτῳ δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐφθάσαμεν· ἡ δὲ ἐν τῷ ἐντύπῳ ἰσολογισμῷ σημειουμένη δαπάνη διὰ τὴν Ἐλευσίνα εἶναι κυριῶς διὰ ἓνα ἐργάτην διαρκῆ ἐν τῷ Μουσεῖῳ καὶ διὰ τινὰς μικρὰς ἐπισκευὰς καὶ συμπληρώσεις γενομένη.

Ἐν Δαφνίῳ. Αὕτη ἡ ἀνασκαφὴ ἐπεχειρήθη κατὰ πρότασιν τοῦ διδάκτορος τῆς νομικῆς Δημητρίου Γρ. Καμπούρογλου, ὅστις ἤτησε παρὰ τοῦ συμβουλίου νὰ προσληφθῆ εἰς ὑπηρεσίαν ἀρχαιολογικὴν τῆς Ἑταιρίας καὶ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὸ ἔργον. Προσελήφθη λοιπόν, καὶ αἱ σκαφαὶ ἤρχισαν ὄχι πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν του. Ἡ ἀπὸ 28ης Δεκεμβρίου π. ἔ. ὑποβληθεῖσα εἰς τὸ προεδρεῖον τῆς Ἑταιρίας ἔκθεσις εἶναι ἡ ἐξῆς.

Πρὸς τὸ Σ. Συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Ἐξοφλήσας τὴν δοθεῖσάν μοι ἐκ δρ. 500 πίστωσιν, παρακαλῶ ὅπως λάβω νέαν καὶ ἐξακολουθήσω μετὰ τὰς ἐορτὰς τὰς ἐν Δαφνίῳ σκαφάς, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἐστέφθησαν ὑπὸ σχετικῆς ἐπιτυχίας.

Δύο φωτογραφήματα παρ' ἐμοῦ ἐκτελεσθέντα, ἅτινα ὑποβάλλω εὐσεβάστως, εἰκονίζουσι τὸ μὲν πρῶτον ἀρχαῖον κρηπίδωμα ἀνακαλυφθὲν κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ναοῦ (τῆς φραγκικῆς προσθήκης), τὸ δὲ δεύτερον διάφορα τεμάχια γλυπτῶν ἔργων μετὰ τῶν ἐργατῶν τῆς σκαφῆς.

Ἐκ τῶν τεμαχίων ὡς ἄξια λόγου σημειοῦμεν τμημα ζωοφόρου, ὅπερ παρίστησι πολεμιστὴν καταβάλλοντα ἕτερον, καὶ τὸ ἥμισυ λάρνακος φερούσης τὴν ἐπιγραφὴν: ΦΑΝ... | ΔΕ...
.. | ΣΤΕ... | ΟΥ....

Πλὴν τούτων ἀνεκαλύφθη τὸ ἄνω μέρος ἀγάλματος νεαρᾶς γυναικός, καλῆς τέχνης. Ἄτυχῶς ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ.

Ἐπίσης κατὰ τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς δυτικῆς περιοχῆς τῆς Μονῆς ἀνεκαλύφθη πῶρινος κίων.

Τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος εὐρίσκεται, κατὰ μέσον ὄρον, τρία μέτρα ὑπὸ τὸ σημερινόν. Εἰς βάθος τεσσάρων μέτρων εὑρομεν μεταξὺ ὄστων κρανίου μολυβδίδα σφενδόνης, φέρουσαν τὰ γράμματα ΜΙΚΥ.

Καὶ ἐκτὸς δὲ τῆς περιοχῆς τῆς Μονῆς ἐνήργησα σκαφάς. Πρῶτον· περιέσκαψα τὸν παλαιὸν ναῖσκον ἄγ. Νικόλαον, χρησιμεύοντα ὡς κοιμητήριον τῶν μοναχῶν, ἀνεκάλυψα δὲ λουτροφόρον φέρουσαν ἀναγλύφους δύο μορφάς, ὧν ἡ μία μόνον (ἀνὴρ ἰστάμενος περίλυπος) διακρίνεται καλῶς. Δεύτερον· εὐθὺς μετὰ τὸν προφήτην Ἥλιαν, πρὸς τὸ Δαφνί, ἀνεκάλυψα κρηπίδωμα μετ' ἀντηρίδος τῆς ἀρχαίας ἱερᾶς ὁδοῦ, δεικνύον τὴν διεύθυνσιν ταύτης. Τρίτον· πέραν τοῦ Δαφνίου καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου, ἀνωθεν ἀκριβῶς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, διέκρινα ἐπὶ τοῦ βράχου χειροποίητα ἔχνη ἀρχαίου ὄχυρώματος.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Ἐν Ῥαμνοῦντι. Περὶ ταύτης τῆς ἀνασκαφῆς σᾶς ἀναγινώσκομεν τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐπιστατήσαντος ἐφόρου Βαλερίου Στάη, ἔχουσαν οὕτως·

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν ἤδη ἔτος γενόμεναι ἐν Ῥαμνοῦντι ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι διήρκεσαν ἐπὶ 3 1/2 μῆνας (ἀπὸ 15 Ἰουλίου ἕως 3 Νοεμβρίου), τὰ ἐξαγόμενα δὲ τῶν ἐργασιῶν τούτων ἔχουσι ἐν συντόμῳ οὕτως:

Μετὰ δεκαήμερον ἐργασίαν ἐν τῷ περιβόλῳ τῶν ναῶν, δι' ἧς

ἀπεπερατώθη τέλεον ἡ ὑπολειφθεῖσα περὶ τοὺς ναοὺς σκαφή, καθήρθη δὲ ὁ χῶρος ἅπας περὶ τούτους, ἠρξάμην τῆς ἐρεύνης ἐν τῷ φρουρίῳ. Τοῦτο, ὡς γνωστὸν, κείται παρὰ τῷ λιμένι, περιβάλλεται δὲ διὰ τείχους ἰσοδομικοῦ, ἐκ μεγάλων ὀρθογωνίων λίθων, σωζομένου ἔτι πολλαχοῦ ἐν καλῇ καταστάσει, ἰδίᾳ κατὰ τὸ μεσημβρινόν, ὅπου καὶ ἡ πύλη μετὰ τῶν ὀχυρωματικῶν αὐτῆς πυργίσκων. Τὸ φρούριον τοῦτο, ὅπου τὰ νῦν πυκνὸν φύεται δάσος, κατακείτο ἱκανῶς ἄλλοτε, ἰδίᾳ ἐπὶ Ῥωμαίων, ὡς δῆλον ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀνασκαφικὴν ἔρευναν ἀνάκαλυφθέντων οἰκημάτων πολλαχοῦ ἐπὶ τε τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ καὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς. — Σῶζονται δὲ τὰ οἰκήματα ταῦτα, ἀποτελούμενα ἐξ ἑνός, δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ πλειόνων δωματίων εἰς ὕψος ἑνός καὶ δύο μέτρων, ἐκτισμένα διὰ λίθων ἀργῶν, ἐν οἷς καὶ κέραμοι. Ἐν τοῖς ὑπογείοις δὲ ἑνός τούτων εὐρέθη πῖθος ὕψους ἑνός μέτρου, κωνοειδῆς τὴν βάσιν, χρῆσιμος, φαίνεται, εἰς ἐναπόθεσιν ἐλαίου ἢ ἄλλου τινός ῥευστοῦ.

Κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ὁμως τοῦ φρουρίου κλιτύν, ὅπου καὶ ἡ πύλη τούτου, ἀπεκαλύφθησαν οἰκοδομήματα ἀξιολογώτερα καὶ δὴ καὶ ἱερά. Οὕτως ἅμα τῇ εἰσόδῳ ἀπεκαλύφθη κυκλοτερές κτίριον ἀκτίνας 2 μέτρων, σωζόμενον εἰς ὕψος $\frac{1}{2}$ μέτρου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας, ἐκτισμένον δὲ διὰ λίθων ὀρθογωνίων, ἔχον δὲ οἰοεὶ πύλην, κατὰ τὸ μεσημβρινόν αὐτοῦ, διὰ δύο πλακῶν ἐκατέρωθεν χωριζομένην τοῦ κυκλικοῦ τοίχου. Τὸ κυκλοτερές τοῦτο κτίριον ἀνασκάψας καὶ ἐσωτερικῶς οὐδὲν ἄλλο εὔρον ἢ εἰδῶλιον πῆλινον εἰκονίζον γυναῖκα καθημένην καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων κρατοῦσαν μικρὸν ἀγγεῖον (οἶνοχόην). Ἐπειδὴ δ' ἐνιαχοῦ παρετήρησα καὶ τέφραν μετ' ἀνθράκων, συμπεραίνω ὅτι τὸ κτίριον τοῦτο ἦτο σεσυλημένος τάφος κυκλικοῦ σχήματος, ὅπως τοιοῦτος εὐρέθη ἐν Βουρβᾶ, ἄλλης ὁμως ἐκεῖ χρονικῆς περιόδου. Πέριξ τοῦ μνημείου τούτου ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα· δώματα δηλ. τετραγώνου σχήματος, οὐδεμίαν ὁμως ἔχοντα σχέσιν πρὸς τοῦτο, ἅτε εἰς μεταγενεστέραν ἀνήκοντα χρονικὴν περίοδον.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ κυκλικοῦ τούτου κτιρίου, πάντοτε ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος, ἀπεκαλύφθη μικρὸν οἰκοδόμημα ὀρθογωνίου σχήματος μήκους $4\frac{1}{2}$ πλάτους $2\frac{1}{2}$ εὐτελοῦς κατα-

σκευῆς. Τὸ κτίριον ἔχον μονόλιθον οὐδὸν καθ' ὅλην τῆς προσό-
ψεως αὐτοῦ τὴν πλευράν, ἦτο πάντως ἱερόν τι, πιθανῶς τοῦ
Διονύσου· διότι ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν τέσσαρα βάθρα ἀγαλμάτων
(ἄνευ ἐπιγραφῶν) καὶ κορμὸς ἀγάλματος Διονύσου, φυσικοῦ με-
γέθους, τέχνης τῶν καλῶν Ἑλλ. χρόνων. Ἀπώτερον δὲ τοῦ οἰ-
κοδομήματος τούτου δυτικῶς καὶ κάτωθεν τοῦ δευτέρου τείχους
τοῦ φρουρίου, τοῦ περιβάλλοντος τὴν κορυφὴν τούτου, ἀνεσκάφη
μέγα οἰκοδόμημα διηρημένον εἰς δύο τετράγωνα δώματα (14×
12 καὶ 7×7) καὶ κυκλικὴν ἐξέδραν, ὅπερ τῇ βοήθειᾳ ἐπιγρα-
φῆς τινος, ἐπὶ βάθρου (ἀγάλματος Ἑρμοῦ) κατὰ χώραν κειμέ-
νου, ὑπερθεῖν τοῦ οἰκοδομήματος, δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ
καλέσωμεν Γυμνάσιον.

Ἡ ἐπιγραφή ἔχει οὕτω :

ΘΕ]ΟΦΑΝΗΣΙΕΡΟΦΑΝΤΟΣΡΑΜΝΟΥΣΙΟΣΕΡΜΕΙΑΝΕΘΗΚΕΝΣΤΕ
[ΦΑΝΩΘΕΙΣ
ΥΡΟΤΩΝΕΦΗΒΩΝΚΑΙΤΩΝΣΩΦΡΟΝΙΣΤΩΝΚΑΙΤΩΝΚΟΣΜΗ
[ΤΩΝ
ΕΦΗΒΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΕΦΗΒΟΙ
Ο[Ι]ΕΡΙΝΙΚΟΚΡΑΤΟΥ ΟΙΕΡΙΝΙΚΗΤΟΥ ΟΙΕΠΙΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥ
ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ
(ἐν στεφάνῳ) (ἐν στεφάνῳ) (ἐν στεφάνῳ)

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης τῆς ἀναγραφούσης τὰ ὀνόματα
τριῶν γνωστῶν ἀρχόντων Νικοκράτου, Νικήτου καὶ Ἀριστοφά-
νου, κατὰ τὸ 333, 332 καὶ 331 π. Χ. ἀρξάντων, ἐξάγομεν
σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ὑκοδομήθη κατὰ τὰ μέσα
τῆς 4ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

Τὸ κτίριον ὅμως εἶνε εὐτελές, ἐκτισμένον διὰ λίθων ἀργῶν πη-
λοχρίστων, οὐδένα ἔχον, ὡς φαίνεται, ἀρχιτεκτονικὸν κόσμον,
καθόσον οὐδὲ ἐν τεμάχιον ἀρχιτεκτονικοῦ τινος μέλους ἀνευρέθη
ἐκεῖ· τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο συνέχεται πρὸς ἕτερα οἰκοδομήματα
ἐκτεινόμενα πρὸς τὴν δυτικὴν τοῦ φρουρίου κλιτύν, ἅπερ δὲν
ἔσχον καιρὸν νὰ ἀνασκάψω· ἀρκτικῶς ὅμως τοῦ οἰκοδομήματος
τούτου ἀνεσκάφη ἅπας ὁ χώρος, ὁ ἀπὸ τῆς σειρᾶς τῶν γνωστῶν
ἐνεπιγράφων θρόνων (ὧν αἱ ἐπιγραφαὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Lol-
ling ἐν Mittheilungen Τόμ. IV σ. 277) μέχρι τῆς εἰσόδου

τοῦ ἄνω τείχους τοῦ φρουρίου, ὅστις, ἄτε, ὡς φαίνεται, χρησιμεύσας εἰς συνελεύσεις καὶ ἑορτάς, κατὰ μεστος εἶνε βάρθρων ἀγαλμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, ὧν δυστυχῶς ἐλάχιστα εὐρέθησαν λείψανα. Τούτων ἀξιομνημόνευτα εἶνε: κορμὸς μεγάλου ἀγάλματος Ἑρμοῦ, ἰδρυμένου ἐπὶ βάρθρου φέροντος ἐπιγραφὴν ΕΡΜΟ καὶ δύο ἕτεροι κορμοὶ μικρῶν ἀγαλμάτων, μετακομισθέντες ἤδη εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δὲ ἀξιομνημόνευτος εἶνε ἡ ἐπὶ ἐπιστυλίου σωζομένη ἔναντι ἐπιγραφῆ, ἐξ ἧς, σὺν τοῖς ἄλλοις, μακθάνομεν ὅτι ἐλατρεύετο ἐκεῖ καὶ ὁ Διόνυσος Ἀθηναῖος. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε ὑστερωτέρα τοῦ 292 π. Χ. Ἄξιον πολλοῦ λόγου εἶνε καὶ τεμάχιον ψήφισματος ἰδρυμένου κάτωθεν τοῦ δευτέρου τείχους καὶ κειμένου ἔτι κατὰ χώραν ἐφ' οὗ ἀναγινώσκεται ἡ περικοπή:

. ἐπαινέσαι δὲ Δικαίαρχον κτλ. καὶ στεφανῶσαι θαλλοῦ στεφάνῳ, ἀναγράψαι δὲ τόδε τὸ ψήφισμα ἐν στήλει λιθίνει καὶ στῆσαι ἐν τῷ [Θ]εάτρ[ω]. . . .

Τὸ ψήφισμα τοῦτο ἴδρυται καὶ τὰ νῦν ὅπου τὸ πρῶτον ἐστήθη, ὑπεράνω δηλ. τοῦ ἀνασκαφέντος Γυμνασίου, ὥστε ἀπορον εἶνε ἀληθῶς ποῦ τὸ θέατρον; Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἐν τῷ ἀνασκαφέντι οἰκοδομήματι τούτῳ, οὔτε ἀλλαχοῦ τῆς δυτικῆς κλιτύος, ὅπου πολλὰς ἐποιησάμην μάτην ἐρεῦνας, ἔχνος που ἐφάνη θεάτρον, οἷον ἡμεῖς τοῦτο νοοῦμεν, εἰκάζω ὅτι «θέατρον» ἐκαλεῖτο αὐτὸ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα, ὅπερ ἡμεῖς ἐκ τῆς ἐφηβικῆς ἐπιγρα-

ΚΑΛΙΣΘΕΝΗΣΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥΡΡΟΣΓΑΛΤΙΟΣΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΕΙΣΕΠΙΤΗΝΓΑΡΑΛΙΑΝ
 ΣΤΕΦΑΝΩΘΕΙΣΥΡΟΤΗΣΒΟΥΛΗΣΚΑΙΤΟΥΔΗΜΟΥΔΙΟΝΥΣΩΙ[Λ]ΗΝΑΙΩΙΑΝΘ[Η]ΚΕΝ
 ΟΙΠΡΕΙΣ ΗΒΟΥΛΗ ΗΒΟΥΛΗ ΗΒΟΥΛΗ ΟΙΠΡΕΙΣ
 ΦΥΛΑΡΧΗ ΟΔΗΜΟΣΦΥ ΔΗΜΟΣΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΓΓΑΡ ΟΙΠΡΕΙΣ
 ΣΑΝΤΑ ΛΑΡΧΗΣΑΝ ΤΗΓΗΣΑΝΤΑ ΧΗΣΑΝΤΑ ΟΙΠΡΕΙΣ
 ΕΠΙΦΙΛΟ ΤΑΕΠΙΦΙ ΕΠΙΦΑΝΟ ΕΠΙΑΝΤΙ ΕΠΙΑΝΤΙ
 ΣΤΙΡΑΤΟΥ ΛΟ[Σ]ΤΡΑΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΧΟΥ ΜΑΧΟΥ

φῆς Γυμνάσιον ὠνομάσαμεν καὶ ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἀγῶνες, πιθανῶς δὲ νὰ ἐδιδάσκοντο καὶ κωμῳδίαι, κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ βάρου τοῦ ἀνευρεθέντος πέρυσιν ἀγάλματος τῆς Θέμιδος ἐπιγραφὴν (1). Ταῦτα ὅπως δῆποτε εἰκαστικῶς, διότι πιθανὸν τὸ θέατρον, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ φρουρίου ἐκτισμένον ὄν, εὐθὺς δηλ. κάτῳθεν τοῦ Γυμνασίου, εἴτε νὰ κατεστράφη τέλειον, εἴτε καὶ νὰ σώζηται ἐν μέρει μόνον καὶ ἐκεῖ ὅπου αἱ ἔρευнай ἡμῶν δὲν ἐπεξετάθησαν. Τοῦτο δὲ ῥητέον καὶ ὅπως δηλωθῆ ἔνταῦθα, ὅτι αἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ἔρευнай παντάπασι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσι περατωμέναι.

Ἐκτὸς τοῦ φρουρίου ἐποησάμεν πολλαχοῦ δοκιμαστικὰς ἐρεῦνας· ἀνέσκαψα δηλονότι μικρὸν οἰκοδόμημα πλησίον τῆς παραλίας, ἐκεῖ ὅπου ἔκειτο ἡ ἀρχαία, πιθανώτατα, πόλις· ἦν δὲ τοῦτο μικρὸς ναὸς πάντως, μεταποιηθεὶς ἐπὶ ῥωμαίων εἰς οἶκον. Ἀνέσκαψα δεῦτερον μικρὸν τι ἱερὸν κείμενον ἐπὶ ὑψηλοῦ ἀποτομωτάτου βράχου ἀντικειμένου τῷ φρουρίῳ, οὐ πόρρω δὲ τοῦ λιμένος καὶ τῆς παλαιᾶς παραθαλασσίας ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Ὠρωπὸν (κατὰ Πausανίαν). Τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐντὸς τοῦ βράχου λελαξευμένον ὄν, διὰ τεχνητοῦ δ' ἀνδῆρου εὐρυθῆν, ἔχει σχῆμα ὀρθογώνιον μῆκ. 11, πλ. 5. Ἡ εἴσοδος δὲ εἰς τοῦτο ἦν διὰ τῆς ἀρκτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς, τῆς ἐλάσσονος δηλονότι, εἰς ἣν ἀνήρχετό τις διὰ κλίμακος λελαξευμένης ἐπίσης ἐν τῷ βράχῳ. Τὸ ἱερὸν τοῦτο, ὡς ἐκ τῶν εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν ἄλλων γλυπτῶν εὐρημάτων δῆλον γίγνεται, ἦν ἀφιερωμένον τῷ Ἀμφιαράῳ ἢ κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς « τῷ Ἀμφιεράῳ τῷ ἥρωϊ ἱατρῷ ». Τούτου δὲ παραδόξως μόνον ὁ Pomponius Mela (II 46) καὶ ὁ Solinus (VII 26) ἐκ τῶν παλαιῶν μνημονεύει. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ἐγένοντο ἱκανὰ εὐρήματα.

Πρῶτον δὺ ἀκέφαλα ἀγάλματα, ὧν τὸ ἕτερον καλῶς διατηρημένον, εἰκονίζει ἄνδρα ἱμάτιον περιβεβλημένον, ἐρειδόμενον ἐπὶ ῥάβδου στηριζομένης ἐπὶ ὀμφαλοῦ. Τὴν φανεράν τοῦ ἥρωος

(1) Ὁ κ. Dörpfeld νομίζει ὅτι καὶ τὸ θέατρον τοῦτο ἦτο ἐκ ξύλου, δι' ὃ καὶ ἐξηφανίσθη, ἔξαιρέσει τῶν λιθίνων τιμητικῶν ἑδρῶν, περὶ ὧν ἀνωτέρω. Ἀλλὰ περὶ τούτου θὰ γράψωμεν ἄλλοτε ἐκτενῶς.

παράστασιν βεβαιοῖ ἐπὶ τοῦ βάρου αὐτοῦ ἐπιγραφὴ ἔχουσα οὕτω :

Ι]ΕΡΟΚΛΗΣΙΕΡΩΝΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΩΙΑΜ
ΦΙΕΡΑΩΙ

ἐξ ἧς καὶ βεβαιοῦται ὅτι ὁ Ἀριστόμαχος ὄντως συνεταυτίζετο πολλαχοῦ τῷ Ἀμφιαράφῳ. Εὐρέθησαν προσέτι πέντε τεμάχια ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων παρεμφερῶν τοῖς ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου τὴν παράστασιν καὶ τὴν τέχνην. Ἐπὶ ἐνὸς τούτων εἰκονίζονται ἰκέται, πῖναξ δὲ ἐν τῷ μέσῳ καὶ κάτωθεν αὐτοῦ παῖς κρατῶν φιάλην, ἐξ ἧς λαμβάνει τι παριστάμενος πωγωνοφόρος γέρων· ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου δὲ ἡ ἐπιγραφὴ :

ΒΟΙΔΙΟΝΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣΕΥΑΓΓΛΟΣΑΙΣΧΥΛΟΣ

Ἐν τοῖς εὐρήμασι ἀξία λόγου εἶνε καὶ μικρὰ κεφαλὴ Ἀμφιαράου καλλίστης τέχνης καὶ ἀμέμπτου διατηρήσεως. Εὐρέθησαν πρὸς τούτους καὶ ἐννέα ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ψήφισμα περὶ ἐπισκευῆς τοῦ ἱεροῦ. Τὰ εὐρήματα ταῦτα ἐξαιρέσει τῶν ἐπιγραφῶν μετεκομίσθησαν διαταγῇ τοῦ Ὑπουργείου εἰς Ἀθήνας καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Τελευταῖον ἀνεσκαψα μερικῶς τύμβον τινὰ καὶ τάφους τῶν κειμένων ἀνὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τῶν ναῶν εἰς Μαραθῶνα, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος τινὸς εὐαρέστου. Οἱ τάφοι ἦσαν σεσυλημένοι, τὰ ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα τεθραυσμένα εἰς τεμάχια παρερριμένα τῆδε κάκεισε. Ὁ τύμβος δὲν ἀνεσκάφη ἐπαρκῶς, διακοπείσης τῆς ἀνασκαφῆς ἕνεκα τοῦ χειμῶνος, κρύπτει δὲ πάντως τάφους μὴ σεσυλημένους. Οὕτω βέβαιον εἶνε, ὅτι καὶ ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ἀνὰ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπιτυμβίων μνημείων ἐὰν ἀνασκαφῇ μετ' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς θὰ φέρῃ εἰς φῶς κεκρυμμένα που ὑπὸ τὸ δάσος πολύτιμα εὐρήματα εἴτε ἐν ἐπιτυμβίοις ἀναγλύφοις εἴτε καὶ ἐν κτερίσμασι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 40 Ἰανουαρίου 1892.

Β. ΣΤΑΗΣ

Ἐν *Μυκῆναις*, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐφόρου Χρ. Δ. Τσουντα.
Ἴδου ἢ περὶ αὐτῆς ἐκθεσίς του·

ΜΥΚΗΝΑΙ

Ἐν *Μυκῆναις* ἐργασίαι ἐγένοντο ὀλίγον χρόνον κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ Μάιον. διότι ἐν τῷ μεταξύ ἀπεστάλην εἰς Κάμπον τοῦ δήμου Ἀβίας καὶ εἰς Σπάρτην. Ἀνέσκαψα δ' ἐν *Μυκῆναις* πρῶτον ἓνα ἐκ τῶν πρὸ πολλοῦ γνωστῶν θολωτῶν τάφων, τὸν μικρότερον πάντων καὶ πενιχρότατον κατὰ τὴν κατασκευὴν· τοῦ δρόμου αἱ πλευραὶ δὲν εἶναι ὅπως τῶν λοιπῶν κτισταί, ἀλλὰ μόνον ἐσακαμμένοι ἐν τῷ βράχῳ. Καὶ τὰ κτερίσματα δὲ τὰ ἐν αὐτῷ εὐρεθέντα συνεφώνουν πρὸς τὴν πενιχρότητα τῆς κατασκευῆς· διότι μόνον μία μάχαιρα χαλκῆ περιτετυλιγμένη διὰ φύλλων χρυσῶν ἀνεκαλύφθη καὶ ψῆφοι τινες ὄρων ὑάλινοι. Κατόπιν ἐπειδὴ ἀνέμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν διαταγὴν ν' ἀναχωρήσω εἰς Λακωνίαν, ἐπεχείρησα νὰ καθαρίσω ὅσον ἐπέτρεπεν ὁ χρόνος τὸν δρόμον τοῦ λεγομένου τάφου τῆς Κλυταιμῆστρας, τοῦ μεγίστου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου τῶν ἐν *Μυκῆναις* θολωτῶν τάφων μετὰ τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἀτρέως. Τὴν ἀνασκαφὴν αὐτοῦ εἶχεν ἀρχίσει ἤδη ὁ Schliemann τὸ 1876, ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὴν ἡμιτελῆ· καὶ ἐγὼ δὲ δὲν ἐπρόφθασα νὰ καθαρίσω τὸν δρόμον ἐντελῶς, διότι ὑπολείπεται ἀκόμη ὀλίγη ἐργασία ἐν αὐτῷ· οὐχ ἥττον ἐξηκριβώθη τὸ μῆκος τοῦ δρόμου, τὸ ὅποιον εἶναι 36 περιπυ μέτρων, ἀπεκαλύφθη δὲ καὶ ὅλη ἡ πρόσοψις τοῦ στομίου καὶ ἐγένοντο ἐνταῦθα εὐρήματα τινα πολλοῦ λόγου ἄξια διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς· ἀνεκαλύφθησαν δηλονότι ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου δύο βάσεις ἡμικυκλικαί, ἐφ' ὧν ἐπάτουν ἡμικιόνια ἐξ ἀλαβάστρου ῥαβδωτὰ κατὰ τὸν δωρικὸν τρόπον· ἐπὶ τῆς ἐτέρας μάλιστα τῶν βάσεων ἴσταται ἀκόμη ὁ κατώτατος σφόνδυλος τοῦ ἡμικιονίου κατὰ χώραν. Εὐρέθη πρὸς τούτοις καὶ τὸ ἐπίκρανον ἐνὸς τῶν ἡμικιονίων, πὸ ὅποιον εἶναι ὡσαύτως ἐξ ἀλαβάστρου, ἀλλὰ λίαν ἐφθαρμένον· διακρίνονται ὅμως ἐπ' αὐτοῦ καθαρῶς τὰ φυλλοειδῆ κοσμήματα, τὰ ὅποια στολίζουσι καὶ ἄλλα κιονό-

κρانا τῆς μυκηναίας ἐποχῆς. Τέλος εὐρέθησαν πρὸ τῆς προσόψεως δύο μάρμαρα, τὸ μὲν ἐρυθρόν, τὸ δὲ τεφροκύανον φέροντα ὠραία γλυπτὰ κοσμήματα σπειροειδῆ καὶ ἀνθήμια· ταῦτα προέρχονται ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ γείσου, ὃ ὑπεβάσταζον τὰ ἡμικιόνια, καὶ τοῦ φραγμοῦ τοῦ ἄνωθι τοῦ ὑπερθύρου τριγώνου.

Ἐντὸς τῆς θόλου ἔσκαψα ὀλίγον καὶ δὴ εἰς τὸ κέντρον, ἀνεκαλύφθη δ' αὐτόθι λάκκος τετράγωνος πλήρης ὕδατος καὶ ὕδραγωγεῖον ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ λάκκου καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὰ ἔξω ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς θόλου καὶ τοῦ δρόμου καὶ δὲν ἐπέτρεπε μὲν τότε ὁ χρόνος νὰ ἐξετάσω αὐτὸ καλλίτερον, οὐχ ἦττον εἶναι βέβαιοι, ὅτι εὐρέθη ἐνταῦθα τὸ ἀρχαιότατον ἐν Ἑλλάδι παράδειγμα ἀποστραγγίσεως τοῦ ἐδάφους· διότι φαίνεται ὅτι ὅταν ἔσκαψαν καὶ ψοδόμησαν τὴν θόλον, παρετήρησαν ὅτι ἐκ τοῦ βράχου ἀνέβρυσεν ὕδωρ καθιστῶν τὸν τάφον ὑγρὸν καὶ βλάπτον τὴν στερεότητα αὐτοῦ· ἔσκαψαν λοιπὸν τὸν λάκκον, ὅπως συρρῆθῃ εἰς αὐτὸν τὸ εἰς τὰς φλέβας τοῦ βράχου ὑπάρχον ὕδωρ καὶ κατεσκευάσαν τὸ ὕδραγωγεῖον πρὸς διοχέτευσιν αὐτοῦ ἔξω.

Ἐκ μικρῶν εὐρημάτων ἀναφέρω τεμάχιον ἐλεφάντινον εὐμέγεθες, τὸ ὅποῖον ἦτο ἴσως πρὸς ἔδρας, καὶ μικρὰν πτέρυγα ὁμοίως ἐλεφαντίνην σώζουσαν λείψανα ὑελώματος (σμάλτου).

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

Ἐν *Τίρυνθι* ἀρχὰς Ἀπριλίου ἐγένετό τις ἔρευνα ἀρχαιολογικὴ κατὰ πρότασιν τοῦ ταμίου τῆς Ἐταιρίας κ. Γ. Νικολαΐδου ὑπὸ ἐπιτροπῆς, ἣν ὠνόμασε τὸ συμβούλιον. Ἐκθεσιν περὶ τῆς ἐρέυνης ὑπέβαλεν ὁ ἀποτελέσας μέλος τῆς ἐπιτροπῆς κ. Νικολαΐδης τὴν ἐξῆς·

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝ ΤΙΡΥΝΘΙ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗΣ ΣΚΑΦΗΣ

Κατ' ἀπόφασιν δὲ τοῦ Συμβουλίου περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου ἐπανήλθομεν εἰς Τίρυνθα ὁ κ. Καββαδίας καὶ ἐγὼ (τοῦ κ. Φιντικλέους κωλυθέντος) μετὰ τῶν κ. κ. Κελενὲκ μέλους τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς καὶ κ. Μητσοπούλου καθηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἀντὶ τοῦ κ. Doerpfeld ἀπουσιάζοντος. Παραλαβόντες δὲ ἐκ Μυκηναίων τὸν κ. Τσουνταν καὶ ἐργάτας ἠνοιξάμεν

τὴν αὐτὴν ὑπὸ τὴν πλάκα ὀπὴν καὶ ἠρξάμεθα τῆς σκαφῆς, συστήσαντες τοῖς ἐργάταις, κατὰ γνώμαν τοῦ κ. Κελενέκ, ἵνα προχωρῶσι πρὸς Βορρᾶν, ὀλίγον ἀφαιροῦντες χῶμα κατὰ τὰ πλάγια, πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνου ἐκ τοῦ ῥήγματος τῆς πλακός. Ἐφίκετο δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ κ. Doerpfeld μετὰ πολλῶν Γερμανῶν περιηγητῶν.

Τὰ ἐξαγόμενα χῶματα ἦσαν ὅμοια τοῖς ἐκ τῶν προηγουμένων σκαφῶν ἐξαχθεῖσιν, ἐμπεριέχοντα τεμάχια ἀγγείων, ὅστ' αἰ καὶ πλίνθους ὀπτάς· πρὸς δὲ τούτοις εὔρομεν τεμάχιον μικροῦ κρανίου ζώου ἢ παιδός, πῆλινον σφονδύλιον ἀτράκτου, λεπτοτάτην καὶ στιλπνὴν λεπίδα ὄψιανοῦ λίθου ὁμοίαν ταῖς λεπίσι τῶν διὰ τὴν ἐκκοπὴν ὀνύχων καὶ τύλων μαχαιριδίων καὶ τελευταίους ἐγκεχωσμένους κατὰ τὰ πλάγια τῆς γινομένης ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Βορρᾶν σκαφῆς, δύο πίθους ἐκ πηλοῦ χονδροειδοῦς, ὕψους περὶ τὰ $\frac{60}{100}$ τοῦ Γαλ. μέτρου, ἔχοντας δὲ ὄτα ἢ λαβὰς τετρημένας. Ἐκ τῆς γαστρὸς αὐτῶν εὐκόλως ἀπεσπῶντο τεμάχια φέροντα κηλίδας εὐρώτος ἐξ ὑγρασίας ἐλαιώδους προερχομένου. Μὴ προχωρησάσης δὲ πολὺ τῆς σκαφῆς κατὰ τὰ πλάγια, οἱ πίθοι ἔμειναν ἐν τῇ θέσει αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε διαμπερές, μέχρι τοῦ βορείου τοίχου, ἠνοιχθῆ ἡ δίοδος, μὴ ὄντος πρὸς τοῦτο ἱκανοῦ τοῦ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ χρόνου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κ. κ. Κελενέκ καὶ Καβαδίας οὐδὲ μίαν ἔτι ἡμέραν ἠδύναντο παραμεῖναι ἐν Τίρυνθι, ἡ δὲ σκαφή τοῦ ὑπὸ τὴν πλάκα χώρου καὶ τοῦ περὶ αὐτὴν ἔξωθεν (διότι καὶ οὗτος ἐνομίσθη ἀνασκαπτέος) ἀπῆτει τοῦλάχιστον δύο ἡμερῶν ἐργασίαν, ἀπεφασίσθη ἡ ἀναβολὴ τοῦ ἔργου εἰς ἄλλοτε.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα εὐρήματα οὐχὶ τυχαίως ἐκεῖ νομίζω εἶναι, ἀλλὰ λείψανα κτερισμάτων πάλαι ποτὲ συληθέντος ὑπὸ τὴν πλάκα τάφου, ὥστε καὶ τὸ ἐκεῖ που εὑρεθὲν τεμάχιον πηλίνου λουτῆρος ἢ ἀσαμίνθου, ὅπερ ὁ Doerpfeld προφέρει ὡς ἐπιχείρημα τοῦ εἶναι βαλανείου στρώσιν τὴν πλάκα, οὐδὲν σημαίνει καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐν Κρήτῃ ἀνακάλυψιν ἐν θολωτοῖς τάφοις λαρνάκων νεκρικῶν, ὧν τινες ἔχουσι σχῆμα λουτῆρος ἢ ἀσαμίνθου (1).

Ἐρωτήσας δὲ τὸν κ. Doerpfeld πῶς ὑπὸ τὴν πλάκα εὑρέ-

(1) Urne funebri Cretesi dipinte su vasi allo stile di Micene, ὑπὸ Orsi ἐν τῷ Monumenti antichi Vol. 1, Punt. 2.

θησαν ὅπται πλίνθοι ὁμοίαι ταῖς ἐν τῷ μεγάρῳ εὐρεθείσαις, ἃς εἶπεν εἶναι ἀρχῆθεν ὠμαί, γενέσθαι δὲ ὅπτας ὑπὸ τοῦ πυρός, δι' οὗ οἱ κατακτεταὶ κατέστρεψαν τὸ ἀνάκτορον, ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ὅτι ὑπὸ τε τὸ ἀνάκτορον καὶ τὴν ὅλην τοῦ Προίτου πόλιν ὑπῆρχεν ἀρχαιοτέρα πόλις καὶ οἰκοδομαὶ ἐπίσης διὰ τοῦ πυρός καταστραφεῖσαι, ἐπομένως καὶ αἱ ὑπὸ τὴν πλάκα εὐρισκόμεναι πλίνθοι, οὐσαι τὸ πρῶτον ὠμαί, ὑπὸ τοῦ πυρός εἰς ὅπτας μετεβλήθησαν. Γνωστόν ἐστὶ τοῖς ἀναγνοῦσι τὴν βίβλον τοῦ μακαρίτου Σχλημαν, ἐν ἣ περιγράφονται αἱ ἐν Νέῳ Ἰλίῳ (Ἰσαρλῆκ) ἀνασκαφαί, ὅτι κατὰ τὸν κ. Doerpfeld τὰ τείχη τῆς πόλεως ταύτης ἦσαν κατεσκευασμένα πρῶτον καθ' ὀλοκληρίαν ἐξ ὠμῶν πλίνθων, εἶτα δὲ πρὸς ἐνίσχυσιν ὠπτήθησαν τεχνητῶς ὑπὸ πολλῶν ξύλων συσσωρευθέντων κατὰ τὰς δύο τῶν τειχῶν πλευρὰς καὶ συγχρόνως πυρποληθέντων (1). Τὸ πλημμελὲς τῆς γνώμης του ταύτης ἀνεγνώρισεν αὐτὸς ὁ κ. Doerpfeld διὸ καὶ οὐκ ἐφήρμοσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς Τίρυνθος (2)· λέγει μὲν ὅτι καὶ αἱ τοῦ ἀνακτόρου πλίνθοι, αἱ νῦν ὅπται οὐσαι, ἦσαν ἀρχῆθεν ὠμαί, ἀλλ' ὅτι ἡ ὀπτησις αὐτῶν ἐγένετο οὐχὶ διὰ τεχνητῆς πυρᾶς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ πυρός τῶν κατακτετητῶν, ὅπερ (ὡς ὁ αὐτὸς κ. Doerpfeld ἀποφαίνεται) καὶ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν τοίχων κατέστησε συμπαγὲς καὶ ἰσχυρόν, τοὺς μὲν λίθους εἰς ἄσβεστον μεταβαλὼν τὸ δὲ χῶμα καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τεμάχια ὠμῶν πλίνθων ὀπτήσαν.

Καὶ περὶ μὲν τούτου καὶ τοῦ λεγομένου προϊστορικοῦ ἀνακτόρου ἐγὼ μὲν ἐν ἄλλοις ἐκτενεστέρας ποιήσομαι λόγον νομίζων τοὺς μὲν σωζομένους τοίχους τῆς οἰκοδομῆς τῶν ῥωμαϊκῶν, τινὰς δὲ καὶ ἔτι νεωτέρων εἶναι χρόνων, μόνον δὲ ἐν αὐτῇ σύγχρονα τῶν τειχῶν, τὴν πελώριον πλάκα καὶ τὰ ἐκ τιτανολίθου ἢ τροχμαλλολίθου κατώφλια ὄντα ποτὲ μέλη ἀρχαίων οἰκοδομῶν ἢ καὶ τῶν πυλῶν τῆς Ἀκροπόλεως. Οἱ δὲ κ.κ. Κελενέκ, Μητσόπουλος καὶ Καρθαδίας μὴ ἐξετάσαντες ἔτι ἱκανῶς τὰ ἐν Τίρυνθι ἀναβάλλουσι τὴν ἀπόφασιν γνώμης.

Γ. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ

(1) Troja by Dr Henry Schliemann. London, 1884. Κεφ. III σ. 52.

(2) Tiryns by Henry Schliemann. London, 1886 σελ. 257.

Ἐν Κάμπῳ τῆς Λακωνικῆς, τοῦ ἐφόρου Χρ. Τσουντα προτεινάντος καὶ ἐπιστατήσαντος. Ἴδου καὶ ἡ περὶ αὐτῆς ἔκθεσις·

ΚΑΜΠΟΣ

Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐν Κάμπῳ τῆς Λακωνίας τάφου ἤρχισε τὴν 24^{ην} Ἰουνίου καὶ ἔληξε τὴν 2^{αν} Ἰουλίου 1891· ὁ δρόμος αὐτοῦ ἔχει μῆκος 13 μέτρων, τὸ δὲ στόμιον ὕψος 2,65 μ. καὶ πλάτος 1,60 μ. Ἡ θόλος ἔχει διάμετρον 7,50 μ. καὶ εἶναι ἐκτισμένη ἐκ λίθων πελεκητῶν, ἡ κορυφὴ ὅμως αὐτῆς ἔχει καταπέσει ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἔνεκα δὲ τούτου εὐρέθησαν ἐν αὐτῇ πλεῖστα τεμάχια ἀγγείων ὑστερωτέρων χρόνων καὶ πιθανὸν εἶναι, ὅτι καὶ ἐσυλήθη ὁ τάφος ἐν μέρει ἔκτοτε ἤδη. Οὐχ ἦττον εἰς τινὰ γωνίαν ἀνεκαλύφθησαν δύο μολύβδινα ἀγαλμάτια τῆς μυκηναίας ἐποχῆς, παριστῶντα τὸ μὲν ἄνδρα, τὸ δ' ἕτερον γυναῖκα. Τὸ ἀνδρικὸν διατηρεῖται καλῶς καὶ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἄριστον τοῦ εἶδους τοῦ ἔργου τῆς μυκηναίας τέχνης· φορεῖ μόνον περιζῶμα περὶ τὰ αἰδοῖα, ὅπως οἱ ἐπὶ τῶν χρυσαῶν ποτηρίων τοῦ Βαφειοῦ ἄνδρες, ἡ δὲ κόμη εἶναι μακρὰ καὶ ἐπιμελῶς ἐκτενισμένη ἐπὶ τῶν νώτων (1).

Πλὴν τούτων ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα τινὰ συνήθη ἐν τοῖς τάφοις τούτοις κτερίσματα, ἥτοι εἰς λίθος ἀχάτης φέρων ἐγγεγλυμμένους δύο τράγους, σφονδύλια ἢ κομβία λίθινα πολλά, κοσμήματά τινα καὶ φύλλα χρυσαῖα, ἄλλα ἐξ ὑελώδους μάζης καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

Ἐν τῷ δήμῳ Ἐλευσίνοσ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ. Ἡ ἀνασκαφὴ ἐπεχειρήθη κατὰ πρότασιν τοῦ ἐφόρου Βασ. Ι. Λεονάρδου καὶ αὐτοῦ ἐπιστατοῦντος. Ἡ περὶ τοῦ ἔργου ἔκθεσις του ἔχει οὕτως·

Ἐπὶ τοῦ Λάδωνος ποταμοῦ κατὰ τὰ ὄρια τῶν ἀρκαδικῶν

(1) Ἴδε νῦν αὐτὸ ἀπεικονισμένον ἐν τῷ βιβλίῳ «Μυκηναὶ καὶ μυκηναῖος πολιτισμός ὑπὸ Χρ. Τσουντα. Ἀθήνησιν, 1893» πίν. 11.

δήμων Ἐλευσίνος καὶ Τροπαίων ἔκειτο, κατὰ Πausανίαν, ἱερὸν τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος περιέχον τρία ἀγάλματα, 7 ποδῶν ἕκαστον, τῆς Δήμητρος, τῆς θυγατρὸς αὐτῆς καὶ τοῦ Διονύσου. Καὶ οἱ μὲν τόποι, ἐν οἷς πιθανῶς κρύπτεται τὸ ἱερὸν, δὲν ἐξηρευνήθησαν ἐπαρκῶς, διότι ὁ χειμὼν δὲν ἐπέτρεπεν ἐκεῖ, μακρὰν χωρίων, πρόχειρον κατασκήνωσιν. Ὁπωσδήποτε ὅμως αἱ κατ' Ὀκτώβριον γενόμεναι σκαφαὶ ἀπεκάλυψαν δύο ναοὺς καὶ οἰκίσκον ἴσως ἱερέως ἢ νεωκόρου, ἔχοντα τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν μακρῶν πλευρῶν. Τὰ κτίρια ταῦτα ἔχουσι πλάτος τὸ αὐτὸ πάντα· τὸ δὲ μῆκος τοῦ ἐτέρου τῶν ναῶν εἶνε διπλάσιον τοῦ τῶν δύο ἄλλων κτιρίων. Αἱ ἀπλαῖ αὐταὶ ἀναλογίαι τεκμηριοῦσι τὸ τυπικὸν τῆς ἐκεῖ ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης, ὅπερ ἄλλως ἐξηγεῖται καὶ ἐκ τῆς πενιχρότητος τῆς ἐντοπίου ὕλης καὶ ἐκ τοῦ δυσχεροῦς τῆς ἐξῴθεν μεταφορᾶς. Καὶ μαρμάρου μὲν οὐδὲ συντριμμάτιον εὑρέθη, καίτοι δὲ τὰ εἰρημένα ὑπερμεγέθη ἀγάλματα ἦσαν πιθανῶς μαρμάρινα, διότι τὸ λίθου τοῦ Πausανίου, κατ' ἄλλα χωρία, δέον νὰ ἐρμηνευθῆ μαρμάρου, ἄφθονα ἐκ τοιαύτης ὕλης ἔργα βεβαίως δὲν προσδοκῶνται. Τοῦ δὲ ἐγγωρίου τιτανολίθου ἐγένετο χρῆσις, ὡς καὶ νῦν ἐκεῖ ἐν τῇ τοιχοδομίᾳ εἴθισται, κοπτομένου μᾶλλον εἰς πλάκας. Τρεῖς μόνον σχεδὸν παρετήρησα αὐτὸν γεγλυμμένον εἰς ραβδώσεις κιονίσκου καὶ εἰς γεισοειδῆ ἢ ἄλλον κόσμον βᾶθρου. Ἐν τούτοις μνημονευτέον καὶ τὸ ἐκ τοιούτου τινὸς λίθου εἰργασμένον καὶ διὰ τοῦτο περιεργον ἄγαλμα γυναικὸς γονυκλινοῦς, ἀποτελοῦν ἴσως μέρος μεζονός τινος ἔργου. Τοῦ ξύλου ἀφθονοῦντος ἐν τοῖς δυσμικοῖς τῆς χώρας τόποις ἐγένετο πιθανῶς συχνοτέρα χρῆσις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν συνήθως ἐκ λίθου κατασκευαζομένων. Καὶ ὁ πηλὸς δὲ οὐ μόνον εἰς παραγωγὴν πλίνθων ἐχρησίμειεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλων ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν ἀναμιμνησκόντων πως τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπενδύματα τῶν πωρίνων θριγκωμάτων, ἔτι δὲ καὶ εἰς σκευὴ παντοῖα καὶ ἀναθήματα ἐπλάττετο· οὕτω πρὸς τοῖς ἀγχείοις καὶ εἰδωλοῖς μνημονευθήτω πλῆθος συχρὸν σταθμίων πυραιμοδοιδῶν καὶ κωνικῶν καὶ ἄλλων σχῆμα ἔχόντων δισκίου τριγωνικοῦ ἢ τροχαλίας καὶ ἀμφιστόμου πελέκειος. Ἄλλ' ἂν ἔστεροῦντο πολυτίμου ὕλης οἱ ὄρεινοὶ ἐκεῖνοι κάτοικοι δὲν ἠμοίρου

ὅμως φιλοκαλίας περὶ τὴν ἀπομίμησιν ἢ εἰσαγωγὴν τῶν εὐμεταφόρων ξένων καλλιτεχνημάτων· εἰδῶλια, συντρίμματα ἀγγείων μετὰ γραπτῶν κοσμημάτων πρὸς δὲ μετάλλινά κομψὰ σκευῆ καὶ ἡλοὶ θυρωμάτων κοσμητικοὶ πρόκεινται τεκμήρια τούτου ἀποχρῶντα.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τοὺς δύο ναοὺς. Τούτων σφύζονται τὰ θεμέλια· καὶ ὁ μὲν μείζων (17 μ.) εὐρέθη παρὰ τὸ χωρίον Δίθριτσαν, ὁ δὲ ἕτερος παρὰ τὸ χωρίον Βάχλιαν ἐπὶ ἀρχαίας ἀκροπόλεως. Τὸ βάθρον τοῦ ἀγάλματος ἐκεῖ μὲν εὐρηται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σηκοῦ. ἐνταῦθα δὲ πρὸς τῷ ἀντικρῷ τῆς εἰσόδου τοίχῳ. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς θέσεως ἀναλόγως τοῦ χώρου δύναται νὰ παράσχη ποιᾶν τινα συμβολὴν εἰς τὸ περὶ φωτισμοῦ τοῦ ἀγάλματος ζήτημα· ἐνταῦθα μνημονευστήτωσαν καὶ τεμάχιά τινα κεραμίδων ὀπαίων ἐκ τῆς στέγης τοῦ πρώτου ναοῦ. Τῶν ἀγαλμάτων ἢ ἄλλων βεβαίων σημείων μὴ εὐρεθέντων, εἰκασίαι μόνον δύνανται νὰ ἐξενεχθῶσι περὶ τοῦ ἐν ἑκατέρῳ ναῷ λατρευομένου θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐκ πηλίνης κεφαλῆς γυναικὸς κορυθοφόρου, ἐκ δισκίου μετὰ γοργοείου καὶ ἐκ σιδηρῶν αἰχμῶν δοράτων θὰ ἀπεδίδετο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἂν μὴ εὐρίσκετο κρατῆρ μικρὸς χαλκοῦς φέρων τὴν ἐπιγραφὴν *Κόρα*· ὁ δὲ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ναῖσκος κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ βάθρου θεωρούμενος ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῆ εἰς θεὸν καθήμενον, πιθανῶς τὸν Δία.

Τοιαῦτά τινα τὰ κατὰ τὴν ἐκεῖ γενομένην σκαφήν. Διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν σκαφικῶν ἐργασιῶν μέλλουσι νὰ αὐξηθῶσιν ἔτι μᾶλλον αἱ γνώσεις περὶ τῶν τέως ἥμισυ ἠρευνημένων τούτων τόπων, ὧν καὶ τὸ ἐλάχιστον νέον εὐρημα ἔσται πολλοῦ λόγου ἄξιον, πολλῶν δὲ πλείονος ὁ προσδοκώμενος καθορισμὸς τῶν παρὰ Πausanίᾳ πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Δήμητρος ἀναγραφομένων χωρίων.

B. I. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

Ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῷ ἐν τῇ Ἐπιδαυρίᾳ, προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ συμβούλου τῆς Ἐταιρίας καὶ γενικοῦ Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Καββαδία ἵνα γίνῃ αὐτοῦ ἐποπτεύοντος, ὁ ἐνέκρινε τὸ συμβούλιον. Ἡ ἔκθεσις τοῦ ἐποπτεύσαντος εἶναι αὕτη.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Σκοπὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ γενομένων ἐργασιῶν ἦτο ἡ συμπλήρωσις τῶν τῆς πρώτης περιόδου (1881 - 1886) ἀνασκαφῶν.

Ἐγένετο δὲ ἀνασκαφὴ εἰς τέσσαρα μέρη. Καὶ πρῶτον μὲν ἀνεσκάφη τὸ πρὸς νότον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος μέγα οἰκοδόμημα, οὗτινος εἶχον ἀποκαλυφθῆ τὰ Προπύλαια ἐν ἔτει 1884. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶνε μέγα τετραγωνικὸν κτίριον, Γυμνάσιον πιθανῶς, ἔχον κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ τετραγωνικὸν δωρικὸν ῥυθμοῦ περίστυλον. Ἐν μιᾷ τῶν γωνιῶν τοῦ περιστύλου τούτου, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, ἐκτίσθη ἐν μεταγενεστέροις ῥωμαϊκοῖς χρόνοις Ὁδεῖον, ὃ ἀπεκαλύφθη ὀλόκληρον.

Ἡ σκηνὴ καὶ αἱ εἰσοδοὶ τοῦ Ὁδείου τούτου σώζονται εἰς ὕψος ἐνὸς περίπου μέτρου. Τὸ κοῖλον ἀριθμεῖ νῦν ἐννέα σειρὰς ἐδωλίων καὶ ἔχει μίαν μόνην κλίμακα διαχωρίζουσαν αὐτὸ εἰς δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν τμήμα. Ἡ ὄρχήστρα εἶνε ἐστρωμένη διὰ μωσαϊκοῦ διάφορα ἔχοντος κοσμήματα. Ἐκτίσθη δὲ προφανῶς τὸ Ὁδεῖον τοῦτο μετὰ τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ἀρχαιότερου οἰκοδομήματος.

Δευτέρα σκαφὴ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπέναντι τῆς νοτιοανατολικῆς γωνίας τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τετραγωνικῷ οἰκοδομήματι, οὗτινος ἡ ἀνασκαφὴ δὲν εἶχε περατωθῆ ἐντελῶς κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν. Ἀπεκαλύφθη δ' ἐν τούτῳ στρώμα ἐκ πωρίνων λίθων ἀποτελούμενον, ὅπερ εἶνε, ὡς φαίνεται, ὁ βωμός, ἐν ᾧ ἐθυσιάζοντο τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα ζῶα, ὧν τὸ αἷμα κατέρρευε δι' αὐλάκος ὑπαρχούσης περὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς αὐτοῦ. Παρὰ τοῦτον τὸν βωμὸν ἀπεκαλύφθη στρώμα ἐξ αὐτῶν τῶν θυσιῶν προσερχόμενον, ἀποτελούμενον δηλ. ἐκ μέλανος χώματος ἐξ ἀνθράκων καὶ ὀστῶν ζώων. Ἐν τῷ στρώματι τούτῳ εὑρέθησαν πλῆθος μικρῶν πηλίνων ἀμοφορίσκων καὶ τεμάχια χαλκῶν καὶ πηλίνων ἀγγείων. Τούτων τινὰ φέρουσιν ἐπιγραφὰς ἀρχαϊκὰς τῶν πρώτων τοῦλάχιστον χρόνων τῆς ε' ἑκατονταετηρίδος π. Χ., ἀναθηματικὰς τὸ μὲν τῷ Ἀσκληπιῷ τὸ δὲ τῷ Ἀ-

πόλλωνι, τῷ θεῷ δηλ. ἐκείνῳ, ὅστις, ὡς γνωστόν, συνελατρεύετο τῷ Ἀσκληπιῷ ἐν τῷ ἱερῷ.

Τρίτη σκαφή ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ πλατείᾳ τῇ βορειανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἣτις ἀνεσκάφη καὶ ἐκαθαρίσθη ὀλόκληρος. Ἀπεκαλύφθησαν δ' ἐκεῖ βάθρα, κατὰ χώραν κείμενα, καὶ ἐξέδραι καὶ εὑρέθησαν ἐπιγραφαὶ τινες ἀναθηματικαὶ ἑλληνικῶν καὶ τὸ πλεῖστον ῥωμαϊκῶν χρόνων.

Τέλος ἐγένοντο σκαφικαὶ ἐργασίαι καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀφ' οὗ πρότερον ἐτοποθετήθησαν καταλλήλως οἱ λίθοι τοῦ τε διαζώματος καὶ τῆς σκηνῆς, ἀνεσκάφησαν δηλ. τὰ ἀνατολικά ἀναλήμματα καὶ ὀλόκληρον τὸ διάζωμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Δεκεμβρίου 1891.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Ἐν Γυθείῳ, ἐπίστατοῦντος τοῦ διδάκτορος τῆς φιλολογίας Ἀνδρ. Σκιαῶ, προσληφθέντος εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐταιρίας ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Ἐκθεσις ὑπεβλήθη περὶ ταύτης ἡ ἐξῆς (1).

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας

Ἡ ἀνατεθεισά μοι ἀνασκαφὴ τοῦ ἐν Γυθείῳ θεάτρου ἤρξατο τῇ 27 Σεπτεμβρίου, ἐπερατώθη δὲ τῇ 23 Νοεμβρίου 1891, προσκρούσασα ἐν τῷ μεταξύ κατὰ πολλῶν ἐμποδίων, ἐξ ὧν καὶ ζημίαι τις χρημάτων ἐπῆλθε καὶ χρόνος ἰκανὸς ἀπωλέσθη εἰς μάτην.

Τὸ ἀνασκαφὴν γήπεδον ἐκ 1292 πήχεων ἦτο ἡγορασμένον ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀντὶ 5,500 δραχ. ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1872, κατελείφθη δὲ εἰς τὴν ἐπιτήρησιν καὶ νομὴν τοῦ πρῶην ἰδιοκτήτου μέχρις ἀνασκαφῆς. Δυστυχῶς οὗτος, πιστεύων εἰς παλαιὰ μυθολογήματα περὶ κεκρυμμένων ἐν αὐτῷ θησαυρῶν καὶ εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας εὐρισκόμενος, ἐπεχείρησε καθ' ἅπαντα τὸν

(1) Ταύτης ἀνεγνώσθη τὸ πρῶτον μέρος, ἑτέρα δὲ περιέχουσα ἐκτενῆ περιγραφὴν τοῦ θεάτρου καὶ ἑτέρου συνεχομένου πρὸς αὐτὸ κτιρίου δημοσιεύεται εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τεύχους.

χώρον πλείστας ἀνασκαφάς, τὰς μὲν ὑπὸ τὴν πρόφασιν ἀνορύξεως φρέατος καὶ ἐμφυτεύσεως δένδρων, τὰς δὲ καὶ ἄνευ προφάσεως. Ἐνεκα τῶν ἀνασκαφῶν τούτων διωρύχθη μὲν τὸ ὑποσκήνιον, ἀπεσπάρθησαν δὲ καὶ ἐπωλήθησαν ὡς οἰκοδομήσιμος ὕλη πάντες σχεδὸν οἱ πώρινοι λίθοι τοῦ οἰκοδομήματος τῆς σκηνῆς, καὶ τῶν ἄλλων τοίχων τινὲς ὑπέστησαν ἰκανὴν βλάβην. Τέλος δὲ ὁ πρῶν ἰδιοκτῆτης λησμονήσας τὸν ἀληθῆ τοῦ κτήματος κύριον καὶ νέα κέρδη προσδοκῆσας ἐκ τῆς ἀρξαμένης ἀνασκαφῆς ἤγειρεν αὐτὸς καὶ μετὰ τὸν αἰφνιδίως ἐπελθόντα θάνατον αὐτοῦ οἱ κληρονόμοι παντοίας ἀδικοιολογήτους ἀξιώσεις, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ δίκην περὶ κυριότητος, καθ' ἣν δυστυχῶς ὁ εἰρηνοδίκης Γυθείου, λαμβάνων τὰ προσωρινὰ λεγόμενα μέτρα, ἐπέβαλεν ἡμῖν τὴν διακοπὴν τῆς ἐργασίας ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

Εὐτυχῶς ἡ προθυμοτάτη συνδρομὴ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ Δημόσιον οἰκονομικοῦ ἐφόρου κ. Παπαδάκου κατέστησε δυνατὴν τὴν συντέλειαν τῆς ἀνασκαφῆς· ἀλλ' ἡ περὶ κυριότητος δίκη διατελεῖ εἰσέτι ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων. Ἐκ τῶν κατοίκων δὲ τοῦ Γυθείου, οὐδεὶς ὑπῆρξεν ὁ ὑπὲρ τῶν ἀντιποιοιμένων τὸ δημόσιον γῆπεδον συνηγορήσας οὐδὲ τὸν τρόπον αὐτῶν ἐπιδοκιμάσας.

Τὸ θέατρον ἀπεκαλύφθη ὀλόκληρον πλὴν τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς σκηνῆς, κεκρυμμένου εἰσέτι ὑπὸ τὸ ἔδαφος ἐτέρου παρακειμένου κτήματος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐπεχείρησα καὶ ἐτέραν μικρὰν ἀνασκαφὴν ἐν παρακειμένῳ μοναστηριακῷ γηπέδῳ ΝΑ τοῦ θεάτρου πρὸς ἀνεύρεσιν κατακεχωσμένης αὐτόθι ἐπιγραφῆς, πρὸ πεντηκονταετίας τὸ πρῶτον ἀνακαλυφθείσης. Ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, κεχαραγμένης ἐπὶ μεγάλου βάρθρου ἀνδριάντος (1) ἀνευρέθη καὶ στυλοβάτης μεγάλου μαρμαρίνου οἰκοδομήματος ἀναπεπταμένου πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, διότι ὁ στυλοβάτης ἔχει τὴν πρόσοψιν πρὸς δυσμὰς. Ὁ στυλοβάτης οὗτος ἐκτείνεται ἑκατέρωθεν περαιτέρω τῶν ὀρίων τοῦ μοναστηριακοῦ γηπέδου· τὸ δ' ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἀποκαλυφθὲν μέρος αὐτοῦ ἔχει μῆκος μέτρων 21. Ἐπ' αὐτοῦ ἀπέκειντο δύο βάσεις ἰωνικῶν κιόνων, ἀλλ'

(1) Ἴδε νῦν Ἐφημ. Ἀρχ. 1892 σελ. 195.

ὄχι κατὰ χώραν κείμεναι, μέγας λίθος ἐξ ἐπιστυλίου καὶ πρωτοφανῆς μαρμαρίνη στήλη, τετράπλευρος μὲν τὰ κάτω. ἀπολήγουσα δ' ἄνω εἰς μεγάλην ὠσειδῆ σφαῖραν ἐνουμένην πρὸς τὸ κατώτερον μέρος διὰ λαιμοῦ. Ὑψος αὐτῆς 1,20, μέχρι δὲ τοῦ λαιμοῦ 0,75, πλάτος τῶν πλευρῶν τοῦ τετραπλεύρου μέρους 0,31. Ἐκ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ κατωτέρου μέρους βαθειῶν ἀλάκων φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευε πρὸς ὑποστήριξιν ὀρθίων πλακῶν ἀποτελουσῶν ταπεινὸν τι τειχίον (θωράκιον).

Ἐκ τῶν λοιπῶν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας εὕρημάτων ἄξια λόγου τινὸς εἶνε τὰ ἐξῆς·

Καλῶς διατηρούμενον χαλκοῦν πρόσθιον ἡμίτομον λέοντος, προσηρμοσμένον ὑπάρξαν δι' ἤλων τινῶν ἢ δεσμῶν εἰς κυρτὴν τινα ἐπιφάνειαν, ἴσως τὴν κοιλίαν ἀγγείου, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς εἰσεχούσης τομῆς καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτὴν ὀπῶν. Μέγεθος αὐτοῦ ἐκ μὲν τῶν μυκτῆρων μέχρι τῆς τομῆς 0,05, ἐκ δὲ τῶν προσθίων ποδῶν μέχρι τῆς χαίτης 0,06.

Μία τιμητικὴ ἐπιγραφὴ ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης καὶ δύο τεμάχια ἐτέρων ἐπιγραφῶν (1).

Εἰς κορμὸς μαρμαρίνου ἀγάλματος νεανίσκου καὶ τεμάχιον μικρᾶς μαρμαρίνης ὡσαύτως ἀνθηρίδος, ἔχον ἔμπροσθεν κεφαλὴν λέοντος.

Δύο πῆλινα ἀγγεῖα ἀκέραια ἄνευ γανώσεως καὶ τεμάχια ἐτέρων ἀγγείων, ἐν οἷς καὶ εἰς πυθμὴν ἐνεπιγράφος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μία σφραγὶς πηλίνη καὶ ἄλλα τινὰ πῆλινα ἀντικείμενα.

Πεντήκοντα χαλκᾶ νομίσματα, ἐξ ὧν περὶ τὰ 10 καλῆς διατηρήσεως (Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων καὶ ἐν Βυζαντινῶν), τὰ δὲ λοιπὰ (Ἑλληνικὰ καὶ Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων), λίαν ἐφθαρμένα.

Ἐκ μικρῶν ἀγορῶν καὶ δωρεῶν συνελέχθησαν πρὸς τούτοις ἑτερά τινὰ νομίσματα χαλκᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ὧν τὰ κάλλιστα παρεχωρήθησαν εἰς τὸ Νομισματικὸν μουσεῖον, εἰς λύχνος μετ' ἐκτύπου διακόσμου καὶ ἐπιγραφῆς ΚΡΗCΚΕΝ | ΤΟC ὑπὸ τὴν βᾶσιν καὶ ἐν τεμάχιον ἐπιτυμβίου στήλης μετ' ἐπιγραφῆς.

(1) Ταύτας μετ' ἄλλων γυβεατικῶν ἐπιγραφῶν ἴδε νῦν ἐν Ἄρχ. Ἐφημ. 1892 σελ. 185 ἐξ.

Ἐνταῦθα νομίζομεν ὄχι ἄκαιρον νὰ προσθέσωμεν καὶ βραχεῖάν τινα ἀναγραφὴν πάντων τῶ ἐν Γυθείῳ διασωζομένων λειψάνων τῆς ἀρχαιοτητος, ἵνα ταῦτα ὑπάρχωσι γνωριμώτερα τοῖς τε περὶ τῆς διασώσεως αὐτῶν μεριμνῶσι καὶ τοῖς ἐπισκεπτομένοις τὴν πόλιν ἀρχαιολόγοις, διότι τῶν Εὐρωπαϊῶν περιηγητῶν αἱ ἀναγραφαὶ οὔτε ἀκριβεῖς εἶνε οὔτε πλήρεις (1).

Τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς βραχῶδους κλιτύος τοῦ Λαυρυσίου κεχαραγμένην ἀρχαίκην ἐπιγραφὴν (I.G.A. 72) ἀρχαῖον μνημεῖον, ὅπερ συναντᾷ ὁ ἐκ τῆς σημερινῆς πόλεως πρὸς τὴν ἀρχαίαν πορευόμενος, εἶνε τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Πελεκκητῶν* παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις γνωστὸν μέγα λάξευμα ἐν τῷ βράχῳ (2). Μικρὸν μέρος αὐτοῦ ἀπεφράχθη δυστυχῶς ἐν τῇ αὐτῇ τῆς παρακειμένης οἰκίας Γεωργοπούλου.

Ἐκεῖθεν δὲ τοῦ ρεῖθρου τοῦ διαρρέοντος τὸ γυθατικὸν ἀλίπεδον χειμάρρου Γυθείου (3) ἅπαν τὸ ἔδαφος εἶνε πλήρες ἀρχαίων κτισμάτων, πάντων ἐκ Ῥωμ. χρόνων προερχομένων, καθ' ὅσον φαίνονται. Παρὰ τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν, ἔνθα τὸ μόλις πρὸ μικροῦ καταργηθὲν νεκροταφεῖον, ἴστανται ὀγκῶδεις ἀρχαῖοι τοῖχοι τρία ἢ τέσσαρα μέτρα ὑπερέχοντες τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δὲ διακρίνεται ὁ ἐκ πωρίνων λίθων ὠκοδομημένος περιφερῆς τοῖχος ἀψιδός τινος. Εἰς τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα ἀνήκει πιθανῶς καὶ ὁ πρὸ τινος χρόνου αὐτόθι εὔρεθεις καὶ ἤδη κατὰ γῆς κατακειμένος μαρμάρινος ἀρράβδωτος κίων.

Ἰκανῶς ὑπερέχει τοῦ ἐδάφους καὶ σύμπλεγμα ἐτέρων τοίχων

(1) Πρὸς καὶ *Expédition scientifique de Morée*. Bory de Saint-Vincent, Section des sciences physiques, I Relation σελ. 430-431. — Αὐτόθι, P. Boblaye, *Recherches geograph. sur les ruines* σελ. 86. — Αὐτόθι, Blouet, *Architect.* III σελ. 52-53. — Leake, *Travels in the Morea* I, σελ. 244-248. — Ross, *Wanderungen in Griech.* II σελ. 231-235 καὶ 238. — Lebas, *Revue archéol.* 1845 σελ. 206-217. Τοῦ αὐτοῦ *Voyage archéol.* *Itinéraire* 25-26. — Wyse, *Excursion in the Peloponnesus* I σελ. 40 ἐξ. — Curtius, *Peloponnesos* II σελ. 232 ἐξ. — Bursian, *Geogr. von Griech.* II σελ. 144-145. — Hirschfeld ἐν *Bullettino de l'instit. di corrisp. arch.* 1873 σελ. 160-164. — Weil ἐν *Mittheil. des d. a. Inst. Athen.* I σελ. 151-157. — Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1892 σελ. 55 ἐξ.

(2) Περὶ τούτου ἴδε νῦν Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1892 σελ. 55 ἐξ.

(3) Τὸ ὄνομα διέσωσεν ὁ Πομπώνιος ὁ Μέλας II, 3.

ὀλίγον βορειότερον κειμένων παρὰ τὸ δημόσιον φρέαρ. Μεταξὺ τῶν τοίχων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἰκανῶς εὐρεῖς πλινθόκτιστοι ὀχετοί. Ἔτι δὲ βορειότερον ἐπὶ τοῦ ἀνυψουμένου ἤδη ἐδάφους κεῖνται κατακεχωσμένοι τρεῖς ἢ τέσσαρες συνεχεῖς θολοσκέπαστοι θάλαμοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπῆρχεν ἔτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἴσοδος, ὅτε δὲν ἦσαν ἀκόμη ἐντελῶς κεχωσμένοι.

Ὀλίγον ἀνωτέρω τῶν θόλων τούτων καὶ τοῦ φρέατος ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου ἐντὸς τῆς μάνδρας τοῦ Λιαράκου ὑπάρχει λελαξευμένον σπήλαιόν τι ἢ δεξαμενὴ καὶ τινες τοῖχοι πέριξ. Ἐκ τῶν ὑπὸ Foucart τῷ 1868 αὐτόθι ἀντιγραφεισῶν ἐπιγραφῶν (1) ἀνεῦρον μόνον μίαν, τὴν ἐπὶ μεγάλου μαρμαρίνου ἐπιστυλίου μνημείου τινὸς κεχαραγμένην :

Μ Ε Α Σ ρ Σ Τ Α Τ Η Γ Ι

Μέγεθος τῶν γραμμάτων 0,10. Διεσπαρμένα τινὰ λείψανα κεῖνται καὶ περαιτέρω πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου τῆς ἀκροπόλεως, ἐν οἷς καὶ μικρὰ τμήματα ψηφιδωτοῦ δαπέδου κοινῆς ἐργασίας.

Κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν κλιτὸν τοῦ λόφου τούτου πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος (2) καὶ ἔτι κατωτέρω ἐκατέρωθεν τοῦ χειμάρρου καὶ τῆς εἰς Σπάρτην ἀγούσης ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ὑπάρχουσι πλείστοι τάφοι ἐν τε τοῖς βράχοις λελαξευμένοι (3) καὶ ἐν τῇ γῆ ἐκτισμένοι, ἀνευρίσκονται δ' αὐτόθι ὅχι σπανίως καὶ νεκρικαὶ στῆλαι καὶ τινὰ ἀγγεῖα, ἐξ ὧν εἶνε καὶ ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ἐνεπίγραφος λύχνος. Αὐτόθι κατὰ τὸ στενότατον μέρος τῆς κοιλάδος παρὰ τὴν ἄμπελον τῶν κληρονόμων Ἀναργύρου Λιαράκου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐμῆς ἐν Γυθείῳ διατριβῆς ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ ἕνεκα ῥαγδαίας βροχῆς ἐξογκωθέντος ῥεύματος τοῦ χειμάρρου μακρότατος πολυγωνικὸς τοίχος

(1) Lebas, Voyage arch. Explications σελ. 117-127.

(2) Ἐν τῇ κλίμακί τοῦ κωδωνοστασίου εἶνε ἐκτισμένη ἢ εἰς Μάρκον Ἀγρίππαν ἀναφερομένη καὶ παρὰ Lebas, Voyage arch. Inscript. II ἀριθ. 243 β. ἐκδεδομένη ἐπιγραφή.

(3) Ἔνα ἐκ τούτων περιγράφει ἀκριβέστερον ὁ Weil ἐν Mitth. des d. a. Inst. Athen. σελ. 155.

ἐν ἀκριβεστάτῃ εὐθυγραμμίᾳ παρακολουθῶν τὸ ρεῦμα καὶ εἶτα ἀφανιζόμενος ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς μνημονευθείσης ἀμπέλου. Ἐξ ἅπαντος εἶνε ἀρχαῖον πρόχωμα.

Παρὰ δὲ τὴν θάλασσαν πρὸς ἀριστερὰν τῆς ἐκβολῆς τοῦ χειμάρρου ὑπάρχουσι ἐκτεταμένα καὶ ὄγκωδέστατα ἐρείπια μεγίστου οἰκοδομήματος, ἐφ' ὧν εἶνε ἰδρυμένος ὁ ἀνεμόμυλος Μυλωνάκου, κατακλυζόμενα κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἕνεκα κατολισθήσεως τοῦ ἔδαφους. Ἐξω τῆς θαλάσσης διακρίνονται δωμάτια τινα μετὰ ψηφιδωτοῦ δαπέδου καὶ ὀχετῶν. Αὐτόθι κεῖται ἐν τῇ γῇ καὶ μαρμαρίνη σαρκοφάγος μετ' ἀναγλύφων στεμμάτων καὶ ἐρωτιδίων ὅχι καλῆς ἐργασίας. Ἐν δὲ τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης διακρίνονται ἐν καιρῷ νηνεμίας καὶ εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀπόστασιν παντοῖα κτίσματα, τὰ πλεῖστα μὲν πρὸς ἀριστερὰν τῶν ἐπὶ τῆς ζηρᾶς ἐρείπιων καθ' ἅπασαν τὴν παραλίαν μέχρι τῶν πρὸς βορρᾶν γηλόφων, τινὰ δὲ καὶ πρὸς δεξιὰν αὐτῶν (1).

Περαιτέρω δὲ πρὸς βορρᾶν κατὰ τὴν παραλίαν κεῖνται εἰς ἱκανὸν βάθος κατακεχωσμένα ἐρείπια μεγάλου μαρμαρίνου κτιρίου ἐν τῷ ἀπὸ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἠγορασμένῳ κτήματι Τζηνάκου, ἐκτεινόμενα καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ κτήματι Πουλᾶκου, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῷ τοῦ Θλιβεροῦ. Ἐκ τοῦ κτιρίου τούτου εἶνε ἀνεσκαμμένον ἀπὸ ἐτῶν μέρος τοῦ στυλοδάτου, ἀνευρέθησαν δὲ καὶ τέσσαρα μεγάλα μάρμαρα ἐκ τοῦ ἐπιστυλίου, τμήμα τοῦ γείσου μετὰ λεοντομόρφων ὑδροροῶν καὶ κορινθιακὸν κιονόκρανον. Ἐν τῷ κτήματι Τζηνάκου ἀνευρέθη κατὰ τὸ ἔτος 1869 τὸ ὑπὸ Εὐστρατιάδου ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι (2) τὸ πρῶτον περιγραφὴν πρότυπον ἀγορανομικὸν μέτρον (σύμβολον) τῶν ὕγρων, ὡς καὶ μία ἐπιγραφή (3).

Ἐτι βορειότερον κατὰ τὴν παραλίαν ἀνευρέθησαν λείψανα ὕδραγωγείου τινὸς ἢ λουτροῦ ἐν ἐτέρῳ κτήματι τοῦ Πουλᾶκου. Ἐν δὲ τῷ περαιτέρῳ τούτου κειμένῳ κτήματι τοῦ δημάρχου

(1) Ἴδε νῦν καὶ Ἐφημ. Ἀρχ. 1892 σελ. 61.

(2) Περίοδος Β'. τεύχος ΙΖ'. 1874, σελ. 378-380. Πρβλ. καὶ Lebas-Foucart, Voy. arch. Explic.

(3) Lebas-Foucart, Voy. arch. ἀριθ. 245 α, Explicat. σελ. 129.

Καλκαντιῆ σώζεται μέγας θολωτὸς υπόγειος τάφος μετὰ μαρμα-
ρίνης σαρκοφάγου ἄνευ γλυφῶν κειμένης εἰσέτι κατὰ χώραν ἐντὸς
κόγχης. Ἀντικρὺ αὐτῆς ὑπάρχει ἐτέρα κόγχη πρὸς ὑποδοχὴν
ἐτέρας σαρκοφάγου. Αὐτόθι εὐρέθησαν, ὡς ἔμαθον, καὶ λειψάνα
ἄρχαίου ὑδραγωγείου, ἐξ οὗ πιστεύεται ὅτι προέρχεται καὶ τὸ
γλυκὺ ὕδωρ τοῦ ἐν τῷ κτήματι φρέατος, διότι πάντα τὰ ἄλλα
ὑδατα τῆς παραλίας εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑφάλμυρα.
Πρὸ τοῦ κτήματος τούτου ὑπῆρχεν ἄρχαῖον κτίριον κατακλυζό-
μενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐν μέρει, ὅπερ κατεστράφη πρὸ ἐτῶν(1).

Τάφοι τινὲς ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων κείνται καὶ ἐπὶ τῆς
ἀποτομωτάτης πρὸς τὴν θάλασσαν κλιτύος τσῦ παρακειμένου
γηλόφου.

Ἀπωτέρω δὲ τῆς παραλίας ἐπὶ δημοσίου γηπέδου ΝΑ τοῦ
θεάτρου καὶ εἰς ὄχι μεγάλην ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ κείνται ἐρεί-
πια μεγίστου οἰκοδομήματος (πιθανῶς τῆς ἀγορᾶς), ἐξ ὧν ἐν
παλαιότεροις καὶ νεωτέροις χρόνοις ἐξήχθησαν πλείστοι πῶρινοι
λίθοι χρησιμεύσαντες τοῖς νῦν Γυθεάταις ὡς οἰκοδομήσιμος ὕλη.
Αὐτόθι ἀνευρέθησαν καὶ ἱκανοὶ ἐνεπίγραφοι λίθοι, ἐξ ὧν τρεῖς μὲν
ἀπόκεινται νῦν ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι κτήματι τοῦ Θλι-
βεροῦ(2), εἰς δὲ ἐντὸς τῆς σημερινῆς πόλεως παρὰ τὸ κατὰ τὴν
οἰκίαν Τζωρτζάκη φρέαρ(3).

Ἐγγύτερον τοῦ θεάτρου κεῖται ὁ κατὰ τὴν ὕψ' ἡμῶν γενο-
μένην ἀνασκαφὴν ἀνακαλυφθεὶς καὶ ἀνωτέρω περιγραφεὶς στυλο-
βάτης μετὰ βάσεων ἰωνικῶν κιόνων κ.λ. Τοῖχοι πολλοὶ καὶ διε-
σπαρμένοι μεγάλοι λίθοι διακρίνονται καὶ ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ
λόφου πρὸς νότον τοῦ θεάτρου, ὑπὲρ δὲ τὸ θεάτρον πρὸς τὴν κο-
ρυφὴν τοῦ λόφου κεῖται τὸ δάπεδον ἐτέρου οἰκοδομήματος.

Μετὰ τὸ θεάτρον ὀλίγα βήματα ἀπὸ τῆς πρὸς βορρᾶν κλι-
τύος τοῦ λόφου ἐν τῇ χαράδρᾳ ἐντὸς τῆς ἀμπέλου τοῦ Δημη-
τρίου Σταυριανάκου διατηροῦνται εἰς ὕψος δύο περίπου μέτρων

(1) Τὸ κτίριον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἔννοεῖ ὁ Leake, Travels in the Morea
σελ. 245: and on a small projection of the coast line κτλ.

(2) Αἱ δύο ἐν Mith. des d. a. Inst. Athen. I σελ. 156, καὶ τὸ πρὸς δε-
ξιᾶν μέρος τῆς ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ II σελ. 442 ἀριθ. 30 καὶ III σελ. 162-163.

(3) Ἡ τὸ τελευταῖον ἐν Bullettino de l'inst. 1873 σελ. 160 ἐκδοθεῖσα.

ὕπερ τὸ ἔδαφος ἀξιολογώτατα ἐρείπια περιφεροῦς θολωτοῦ οἰκοδομήματος (ἴσως βαπτιστηρίου). Τὸ ἐπίχρισμα τῶν ἡμιθολίων τῶν περίξ ἀψίδων εἶνε κατεσκευασμένον κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ὀστράκου τῶν θαλασσιῶν κτενῶν. Δυστυχῶς ὁ ἰδιοκτητῆς κατέστρεψεν ἱκανοὺς τοίχους, ἵνα ἐμφυτεύσῃ κλήματά τινα ἐπὶ πλείον. Ἐπίσης ἀξιόλογα ἐρείπια σώζονται καὶ ἐν ἐτέρῳ κτήματι ὀλίγα βήματα περαιτέρω πρὸς τὴν παραλίαν.

Καθ' ἅπαν σχεδὸν τὸ ὕψος αὐτῆς διατηρεῖται μεγάλη δεξαμενὴ ὕδραγωγείου κειμένη ὀπισθεν τοῦ θεάτρου ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ λόφου. Τὸ οἰκοδόμημα εἶνε ἐπίμηκες διηρημένον κατὰ μῆκος εἰς δύο ἴσα μέρη θολοσκέπαστα, ὧν οἱ θόλοι ἔχουσι καταπέσει. Τὸ κτῆμα, ἐν ᾧ κεῖται, φέρει τὸ ὄνομα *Καμίρες τοῦ Ἀνδρεάκου*.

Ἐκ τῶν ἐρείπιων τοῦ παλαιοῦ Γυθείου εἶνε κατὰ μέγα μέρος ὠκοδομημένη καὶ ἡ ἐν τῇ σημερινῇ πόλει ἐκκλησία τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἐξ αὐτῶν δὲ προέρχονται καὶ δύο ἐπιγραφαί, ὧν ἡ μία μεγάλη, ἐντετειχισμένα κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ἐφ' ὕψηλοῦ τῆς κλιτύος τοῦ Λαρυσίου κειμένης ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Δημητρίου (1), ὡς καὶ οἱ κίονες τῆς μεγαλητέρας τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου κειμένου χωρίου *Σκουτάρι*.

Τέλος ἄξιον μνείας εἶνε ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς νησίδος Κρανᾶνης εὐρέθησαν δύο σαρκοφάγοι, ὧν ἡ μία μὲν ἄνευ γλυφῶν ἀπόκειται εἰσέτι αὐτόθι, ἡ δὲ ἕτερα μετὰ γλυφῶν κατασχεθεῖσα εἰς χεῖρας τοῦ Ῥώσσου πρέσβεως Σαβούρωφ πρό τινων ἐτῶν περιῆλθεν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰανουαρίου 1892.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

(1) Lebas ἐν *Revue arch.* 1845 σελ. 207 ἐξ. *Voyage arch. Explicat.* σελ. 122 ἀριθ. 243 καὶ σελ. 129 ἀριθ. 245. Πρὸς Keil, *Zwei griech. Inschr. aus Sparta und Gylheion.* Leipzig 1849. *Nachrichten der Göttingischen Gesellsch. d. Wiss.* 1865 σελ. 461 ἐξ. Ἡ παρὰ Lebas - Foucart ἀριθ. 245 6 *Explicat.* σελ. 130 ἀξιολογωτάτη ἐπιγραφή διατηρεῖται πλησίον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἐν τῇ μικρᾷ οἰκίᾳ τοῦ Ἀποστόλου Δαμηλάκου, ἀντεγράφη δὲ καὶ ὑπ' ἐμοῦ μόνον κατ' ὀλίγα γράμματα ἑλλιπεστέρα ἢ παρὰ Lebas - Foucart.

Ἐν *Τανάγρα* μικρά τις μόνον ἀνασκαφὴ τάφου ἐγένετο, ἐπιστατοῦντος τοῦ διδάκτορος Δημητρίου Κώνστα, ὅστις ἐπεμελήθη κυρίως εἰπεῖν τὰ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐκεῖ χρήμασι τῆς Ἑταιρίας κτισθέντος Μουσείου, εἰσεκόμισεν εἰς αὐτὸ τὰ πολλὰ ἐκ προτέρων ἐτῶν συναχθέντα ἀρχαῖα καὶ κατέγραψεν αὐτὰ ἐν καταλόγῳ, ὃν παρέδωκεν εἰς τὸ προεδρεῖον τῆς Ἑταιρίας, εἶτα δέ, τέλη Αὐγούστου παρητήσατο τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας, ἅτε ἀλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις γυμνασίου. Ἡ Ἑταιρία ἠύχαρίστησεν αὐτῷ ἐγγράφως διὰ τὴν καλὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ ἔργου.

Ἐν *Ἐρετρῖα*, ἀνασκαφὴ τάφων, κατὰ πρότασιν τοῦ ἐφόρου Χρ. Τσοῦντα καὶ αὐτοῦ ἐπιστατοῦντος, καθ' ἃ ἐνέκρινε τὸ συμβούλιον. Περὶ τῶν εὐρεθέντων κτερισμάτων ἔκθεσις ὑπεβλήθη ἡ ἐξῆς :

ΕΡΕΤΡΙΑ

Ἐνδεκα μόνον ἡμέρας εἰργάσθημεν ἐν Ἐρετρῖα κατ' ἐντολὴν καὶ δαπάνη τῆς Ἑταιρίας. Ἀνεκαλύφθησαν ἐν ἀγροῖς ἔθνηκοῖς μικρότερα τινὰ ἀγγεῖα, ἐν οἷς καὶ λήκυθος ἐρυθρομόρφος τοῦ πέμπτου αἰῶνος καλῆς τέχνης καὶ διατηρήσεως ὕψους 0,41 μ. φέρουσα γραφὴν νεανίου ἐφίππου ἰσταμένου πρὸ στήλης ἐπιτυμβίας· ἔπειτα εὐρέθη καὶ πόρπη χαλκῆ σχήματος περιέργου καὶ ψέλιον ἀργυροῦν. Συγχρόνως ἔσκαψα ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἀγρῶν, ἀφοῦ πρῶτον συνεφώνησα μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τῶν ἀνακαλυπτομένων ἀρχαίων τὸ ἐν τέταρτον ἢ τὴν ἄξιαν αὐτοῦ. Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις εὕρομεν πάλιν ληκυθούς μελανομόρφους καὶ ἐρυθρομόρφους, ὧν δύο ἢ τρεῖς ἄξιαι λόγου, πρὸς τούτοις ἐν ὠραῖον χρυσοῦν περιδέραιον ἀρχαϊκόν, συγκείμενον ἐκ ψήφων ἐχουσῶν τῶν πλείστων σχῆμα βαλάνου, κοσμοῦ-

Τὸ δὲ ἐν Mitth. d. d. a. Inst. Athen 1892 σελ. 156 κατ' ἐμὸν ἀντίγραφον ἔκδοθὲν ὑπὸ Mommsen τεμάχιον τοῦ Διοκλητιανείου διατάγματος δὲν εὐρέθη ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τοῦ θεάτρου, ὡς ἐγράφη αὐτόθι, ἀλλ' ἀπόκειται ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ σανδαλοποιοῦ Ἰω. Στρατάκου.

μενον δ' ἐν τῷ μέσῳ ὑπὸ κεφαλῆς βοός· μετὰ τοῦ περιδεραίου τούτου εὐρέθησαν καὶ δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, ὧν ὁ μὲν φέρει ἐπὶ τῆς σφενδόνης ἔκτυπον κεφαλὴν Μεδούσης, ὁ δ' ἕτερος γλυφὴν πτηνοῦ μικροῦ. Ἡ διανομὴ τῶν ἀρχαίων τούτων εἰσέτι δὲν ἐγένετο.

ΧΡ. Δ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς πάσας τὰς ἀνασκαφὰς ἐν ὄλῳ δρ. 35, 547,55.

Ἐπισκευὴ ἀρχαίων μνημείων ἀρχιτεκτονικῶν, δεομένων τοιαύτης ἐπιμελείας, οὐδεμία ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει. Μένουσι τὰ πράγματα εἰς τὸ αὐτὸ καὶ πέρυσι σημείον καὶ δι' οὓς τότε εἵπομεν λόγους, ὄχι βέβαια διὰ τὸ ἀπρόθυμον τῆς Ἐταιρίας ἢ δι' ἐνδειαν χρημάτων.

Μόνον δὲ ἐν *Μυκήναις* ἐπιμελεῖα τοῦ ἐφόρου Χρήστου Τσουντα κατεσκευάσθη ἀγωγὸς τις στερεὸς πρὸς ἀποχέτευσιν ὑδάτων ὀμβρίων ὑπερθεν τοῦ λεγομένου τάφου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἵνα μὴ εἰσρέωσιν εἰς αὐτόν, εἰς ὃ ἔργον ἔδαπανήθησαν δραχμαὶ 409.

Σχετικὸν δὲ τι πρὸς ταῦτα ἀναφέρομεν, ὅτι πρὸ μηνῶν τινῶν ἠρωτήθη δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῆς παιδείας ἡ Ἐταιρία, ἂν τὴν ὑπὸ πολλῶν ποθομένην ἀναστήλωσιν τοῦ γνωστοῦ *Λέοντος τῆς Χαιρωνείας* ἀναλαμβάνει ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει διὰ προκαταβολῆς χρημάτων ἐπὶ ἀποδόσει ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ἀπηντήσαμεν, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ προηγηθείσας πρὸ ἐτῶν μελέτας τὸ ἔργον θὰ στοιχήσῃ ὑπὲρ τὰς 50 χιλ. δραχμῶν, τότε μόνον θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ ἡ Ἐταιρία, ὅταν τῇ ἀποδώσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ πολλὰ ὀφειλόμενα.

Καὶ ἄλλο τι τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον δι' ἐγγράφου πρὸς τὴν Ἐταιρίαν οὐ πρὸ πολλοῦ προέτεινε, τὸ νὰ προβῇ τὸ Συμβούλιον εἰς ἐξαγορὰν χρήμασι τῆς Ἐταιρίας τοῦ κτήματος ἐνὸς τῶν λατομούντων ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ μνημείου τοῦ *Φιλοπάππου*, ἵνα οὕτω μὴ κινδυνεύσῃ τὸ μνημεῖον καὶ διασωθῇ καὶ τὸ ἀρχαϊκὸν σχῆμα τοῦ λόφου. Ὑπέδειξε δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῇ Ἐταιρίᾳ, ἀντὶ πάσης ἄλλης οἰασδῆποτε ἐργασίας νὰ δαπανήσῃ εἰς τὴν

ἀγορὰν ταύτην ἐκ τῶν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου πόρων. Ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον, καίτοι περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν διάσωσιν τοῦ σχήματος τῶν πέριξ τῶν Ἀθηνῶν λόφων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν οἰωνδήποτε λαξευμάτων ἢ μνημείων (καθ' ἃ καὶ πολλάκις προηγουμένως ἀνηνέχθη περὶ τούτου, εἰς τὴν Κυβέρνησιν), δὲν ἠδυνήθη ὁμως νὰ πεισθῇ, ὅτι εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον τῆς παρ' ἰδιωτῶν ἐξαγορᾶς ἀκινήτων κτημάτων καὶ ὄχι εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἣτις ἀνέκαθεν αὐτὴν ἀνεδέχετο διότι οὕτω δαπανῶσα ἡ Ἑταιρία τοὺς ἐκ τοῦ λαχείου πόρους εἰς τοιαύτας ἀγοράς, ἤθελε καταδικάσῃ ἑαυτὴν εἰς πλήρη ἀπραξίαν ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς αὐτῆς καὶ κυρίας ἐργασίας. Κατὰ ταύτην τὴν ἔννοίαν ἐγένετο ἡ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀπάντησις. Εὐχεται δὲ ἡ Ἑταιρία νὰ ἐξευρεθῇ παρὰ τῶν ἀρμοδίων ὁ κατάλληλος τρόπος τῆς διασώσεως τῶν ἐπιφανῶν τούτων περὶ τὰς Ἀθήνας τόπων καὶ εἴ τινας ἄλλοι που ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν, ἔχοντες μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν διευκρίνησιν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων.

Ῥητέον ἔτι καὶ τοῦτο ὅτι ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ παρεδόθησαν διὰ πρωτοκόλλου τὰ Αἰγυπτιακὰ ἀρχαῖα τοῦ φιλογενοῦς *Ἰωάννου Δημητρίου*, τὰ τέως ἐν τῷ Μετσοβίῳ διατηρούμενα, εἰς τὴν Γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἵνα κατατεθῶσιν ἐν τῷ Κεντρικῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ συμφώνως τῇ θελήσει τοῦ δωρητοῦ, μέλλουσι δὲ νὰ παραδοθῶσι προσεχῶς καὶ τὰ νομίσματα τῆς αὐτῆς συλλογῆς εἰς τὸ νομισματικὸν Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Ἀγοραὶ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος ὀλίγαι. Οὕτως ἔτυχε. Ἐδαπανήθη εἰς αὐτὰς ποσὸν δραχμῶν 2,449,25. Τῶν ἀγορασθέντων πάντων ὡς καὶ τῶν ὀλίγων *δωρηθέντων* τῇ Ἑταιρίᾳ ἀρχαίων μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν δωρητῶν θὰ προστεθῇ κατάλογος ἐν τῷ τυπωθησομένῳ τεύχει τῆς λογοδοσίας ταύτης.

Πάντα δὲ τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας, πλὴν τινῶν κοινοτάτων καὶ ἀσημάντων, εἶνε καταγεγραμμένα ἐν χειρογράφοις καταλόγοις, τηρουμένοις ἐν τῷ Μετσοβίῳ καὶ προσιτοῖς εἰς τὸν βουλούμενον νὰ λάβῃ αὐτῶν γνῶσιν. Ὁ γενικὸς ἀριθμὸς τῶν καταγε-

γραμμένων συμποσοῦται νῦν εἰς 21,003 (1) — Πέρυσιν εἶχε προβῆ μέχρι 20,705. — Ἡ καταγραφὴ δὲ αὕτη γίνεται ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας Ἀθανασιίου Σ. Κουμανούδη, βοηθουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ πρὸ τριετίας ἐπὶ τούτῳ προσληφθέντος Ἰωάννου Γιαννικάκη, τελειοδιδάκτου τῆς φιλολογίας.

Ἡνοίγετο δὲ τὸ ἐν τῷ Μετσοβίῳ Μουσείῳ διὰ τε τοὺς ἐταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν καθ' ἑκάστην ἐλευθέρως, ἄνευ δηλ. πληρωμῆς εἰσιτηρίου, πλὴν τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν μεγάλων ἑορτῶν. Ἐκ πωλήσεως δὲ καταλόγων ἐντύπων τῆς Μυκηναίας συλλογῆς τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐρρίκου Σχλίεμαν δωρηθέντων τῇ Ἑταιρίᾳ εἰσεπράχθησαν δρ. 244.50.

(1) Σύγκειται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἐξῆς καθ' ὕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν: Λιθίνων 4934, χαλκῶν 1491 (ἐξ ὧν 118 σταθμά), σιδηρῶν 97, μολυβδίνων 3125 (ἐξ ὧν 1403 σύμβολα, 443 σταθμά, 740 μολυβδόβουλλα), ἀργυρῶν 89, χρυσῶν 280, ὀστεινῶν 151, ὑαλίνων 386, διαφόρων ὕλων 349, πηλίνων ἀγγείων 5890, πηλίνων μορφῶν 2121, πηλίνων λύχνων 1406, πηλίνων μητρῶν 242, πηλίνων σκευῶν 291, πηλίνων πυραμιδοειδῶν 119, πηλίνων ἀρτοποιιδῶν 28, πηλίνων λαβῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. — Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπιγράφοι (ἐκ Ῥόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας, ἀποκείμεναι ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ Βαρβακείου, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ Alb. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ *Inscriptions céramiques de Grèce*. Paris, 1871.

Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσιν (Ἑλληνικά, Ῥωμαϊκά, Βυζαντινά, Μεσαιωνικά καὶ Νεώτερα):

Χρυσᾶ.....	3
Ἀργυρᾶ.....	48
Χαλκᾶ (ἐν οἷς καὶ τὰ ἐκ κράματος).....	1557
Τουρικικοὶ παράδες.....	508
Τὸ ὅλον.....	2116

καὶ εἶνε πάντα ἀκριβῶς καταγεγραμμένα ἐν ἰδίῳ καταλόγῳ. Ἐπι σημειοῦμεν, ὅτι τῶν πηλίνων ἀγγείων τῆς Ἑταιρίας ὑπάρχει Γαλλιστὶ ἐκδεδομένος κατάλογος ὑπὸ M. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ 1878, τῶν δὲ πηλίνων μορφῶν ὡσαύτως Γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρισίοις 1880. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τοῦ L. von Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ *Katalog der Sculpturen zu Athen*. Marburg, 1881, καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας ὅσα ἕως τότε εἶχε λιθίνα γλυπτὰ, περιεγράφησαν σχεδὸν πάντα. Ἀναφέρομεν καὶ τὸν ἐξῆς ἐπίτομον κατάλογον τῶν Ἀθηνησὶ Μουσείων *Die Museen Athens*, von Arthur Milchhöfer. Athen, K. Wilberg, 1881.

Εἰς τὰ διάφορα μουσειακὰ ἔργα, οἷον κατασκευὴν θηκῶν, βάρων, ἐπίπλων, στολῶν διὰ τοὺς φύλακας, συγκολλήσεις ἀρχαίων, ἔτι δὲ καὶ εἰς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Μουσείου ἐδαπανήθησαν κατὰ τὸ ἔτος δρ. 10,499.55.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρίας ηὔξηθη κατὰ τὸ ἔτος διὰ δαπάνης δρ. 2,309.35, ἐν οἷς καὶ τὰ δετικά τῶν ἀγορασθέντων βιβλίων. Ἐσχάτως δὲ κατεσκευάσθησαν ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Μετσοβίου, ἧτις ἐκενώθη ἀπὸ τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαίων, θῆκαι κατάλληλοι διὰ τὴν Βιβλιοθήκην, ἵνα μετὰ πλειονοῦ τάξεως ἐντεθῶσι τὰ βιβλία καὶ μετὰ τῆς δεύσης ἀνέσεως ἐν αὐτῇ μελετῶσιν οἱ προσερχόμενοι ἀρχαιολόγοι, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἦτο εὔκολον νὰ γίνεταί ἐν τῷ μέτρῳ τοῦδε πρὸς τοιαύτην ἐνασχόλησιν ὑπάρχοντι στενοχώρῳ δωματίῳ. Θὰ προστεθῆ ταύτῃ τῇ ἐκθέσει κατάλογος τῶν τε ἀγορασθέντων καὶ δωρηθέντων τῇ Ἐταιρίᾳ βιβλίων. Πάντων δὲ τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῆς Ἐταιρίας κτηθέντων βιβλίων ὑπάρχει κατάλογος ἐν δελτίοις.

Τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῆς ἐκδιδομένης ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνῃ τῆς Ἐταιρίας, ἐξεδόθησαν πάντα τὰ τέσσαρα τεύχη τοῦ ἔτους 1891 διὰ μιᾶς τὸν μῆνα Αὐγουστον, πρότερον δὲ τὸν Ἰανουάριον καὶ τὸν Ἰούνιον τὸ τρίτον καὶ τέταρτον τοῦ 1890. Οὕτως ἔτυχε δευτέραν φορὰν τὸ ἔτος τοῦτο νὰ μὴ καθυστερήσῃ ἡ ἔκδοσις.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Βασιλείου πρὸς ταῖς γενομέναις δαπάναις εἰς τὰς εἰρημένας ἀνασκαφὰς καὶ εἰς τὴν κτίσιν Μουσείων ἐπληρόνοντο ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας τακτικῶς φύλακες ἀρχαιοτήτων ἐν Ἐλευσίνι, Ῥαμνοῦντι, Ἀμφιαρείῳ τῆς Ὠρωπίας, Θεσπιαῖς, Τανάγρα, Ἐπιδαύρῳ τῇ Ἀργολικῇ, Μυκῆναις, Τίρυνθι καὶ Βαφειῷ τῆς Λακωνικῆς, ἔτι δ' ἐνταῦθα ἐν τῷ Διπύλῳ καὶ ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ τῷ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Ἐπίδομα δὲ μισθοῦ καὶ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τὰ συνήθη ἐδόθησαν κατὰ τὸ ἔτος εἰς τρεῖς ἐφόρους τῆς Κυβερνήσεως ἐκπεμφθέντας εἰς ἀρχαιολογικὴν τῆς Ἐταιρίας ὑπηρεσίαν, διότι ὁ ἐν Ἐλευσίνι τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἐκτελῶν σύμβουλος τῆς Ἐταιρίας ἐκτελεῖ αὐτὴν ἄνευ ἀμοιβῆς ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν. — Εἰς πάντα ταῦτα ἐδαπανήθησαν ἐν τῷ ἔτει δρ. 12,476.

Προκατεβλήθησαν δὲ κατὰ τὸ ἔτος ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου παρὰ τῆς Ἑταιρίας ἀτόκως, ὡς ἀπὸ ἐτῶν τοῦτο γίνεται, διὰ ἐξαγορὰν γηπέδων καὶ ἄλλας ἀρχαιολογικὰς χρείας δρ. 42,640.— καὶ ἦτο τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους τὸ χρέος τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑταιρίαν, ἀπαρτιζόμενον καὶ ἐκ προτέρων προκαταβολῶν, ἐν ὧν δρ. 73,314.57.

Τοσαῦτα, κύριοι, εἶχε νὰ ἐκθέσῃ τὸ Συμβούλιον περὶ τῶν ἐν τῷ λήξαντι ἔτει πράξεών του.

Εἶτα, ἀπόντος ἕνεκα ἀσθενείας τοῦ ταμίου Γ. Νικολαΐδου, ὅστις ἔμελλεν, ὡς συνήθως, ν' ἀναπτύξῃ προφορικῶς κατ' ἄρθρα τὸν ἐντύπως εἰς τὴν Συνέλευσιν ὑποβληθέντα ἰσολογισμόν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τὸν πίνακα τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας, ὁ σύμβουλος Δημ. Φίλιος ἀνέγνωσε βραχεῖαν ἐξηγητικὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν πινάκων (οὗς ἶδε ἐν παραρτήματι (σελ. α-θ) εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τεύχους).

Μετὰ ταῦτα προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογή τῆς ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρος προέτεινε νὰ γίνῃ αὕτη διὰ ψηφοδελτίων, ἀφοῦ ὁ Ὅργανισμὸς δὲν ὀρίζει τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς. Μετὰ τινα συζήτησιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἐταίρων ἐδέχθησαν τὸν ἐπικρατήσαντα τρόπον, οὕτω δὲ ἄνευ ψηφοφορίας ἀνεκηρύχθησαν ὑπὸ τῶν πλειόνων ἐλεγχταὶ οἱ ἐταῖροι κ. κ. Θ. Κετσέας, Κ. Μανιάκης καὶ Νικ. Ἀναστασίου. Ἡ συνέλευσις ἐλύθη περὶ μεσημβρίαν.

Μετὰ δύο ὁ ἑβδομάδας, τῇ 16ῃ Φεβρουαρίου 1892, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρα 10^η π. μ. συνελθόντων αὐθις τῶν ἐταίρων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Σπ. Φιντικλῆς καταλαβὼν τὸ βῆμα ἀνήγγειλε τὸν

κατὰ τὸν ὀργανισμόν τῆς Ἑταιρίας σκοπὸν τῆς συνελεύσεως, ἤτοι ἀκρόασι τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐλεγκτῶν καὶ ἐκλογὴν τοῦ νέου Συμβουλίου διὰ δύο ψηφοφοριῶν, καὶ ἀνέγνω τὴν ἐξῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν τοῦ προέδρου τῆς Ἑταιρίας Ἀλ. Κοντοσταύλου.

Κύριε ἀντιπρόεδρε,

Σπεύδω νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ προεδρεύσητε, ἀντ' ἐμοῦ, τῆς σήμερον συγκροτηθεμένης συνελεύσεως τῶν ἐταίρων, καθόσον ἔνεκα τῆς ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἀσθενείας μου, κωλύομαι, δυστυχῶς, νὰ προσέλθω εἰς αὐτήν, ἐνῶ μέχρι τῆς χθὲς ἠλπίζον ὅτι ἤθελον δυνηθῆ νὰ πράξω τοῦτο.

Ἐπειδὴ δέ, ὡς ἤκουσα, τῶν ἀξιωτῶν συναδέλφων τινὲς προτίθενται νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν πρότασιν περὶ ἀναθεώρησης τοῦ κειμένου ὀργανισμοῦ, ἣτις, ἀορίστως πρό τινων μηνῶν ἀναβληθεῖσα, ἐπίστευα, ὅτι δὲν ἤθελε καὶ πάλιν ἐπαναληφθῆ, ἀρκεσθείσης τῆς συνελεύσεως εἰς τὴν δῆλωσιν τοῦ συμβουλίου περὶ τῆς οἰκοθεν ὑπ' αὐτοῦ τηρήσεως τῶν ἐν τῇ δηλώσει ἐκείνῃ μνημονευθεισῶν προτάσεων, ἐπειδὴ, λέγω, ἤκουσα τὰ περὶ τῆς προθέσεως ταύτης, θεωρῶ καθήκόν μου, τρὸς πρόληψιν πάσης παρεξηγήσεως, νὰ ὑπομνήσω, δι' Ἰμῶν, τὴν συνέλευσιν, τῆς ἀρχῆθεν γνώμης μου περὶ τοῦ ἀσυμφόρου τῆ ἑταιρίας τῶν προταθεισῶν μεταρρυθμίσεων, δι' οὓς λόγους ἄλλοτε καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ἐξηγήσω καὶ εἰς τὴν ἐκ νέου μνείαν τῶν ὁποίων θεωρῶ ὅλως περιττὸν νὰ ἐπανεέλθω.

Οὕτω δὲ οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι, ἀναμιμνησκόμενοι τῆς ἐπὶ τοῦ εἰρημένου θέματος γνώμης μου καὶ δυνάμενοι ἐπομένως νὰ κρίνωσι, σχετικῶς πρὸς αὐτό, περὶ τῆς καταλληλότητός μου ὡς προϊσταμένου τῆς Ἑταιρίας, θέλουσιν ἀναμφιβόλως, ἐπιληφθῆ τῆς παρεχομένης αὐτοῖς σήμερον εὐκαιρίας, διὰ τῆς γενησομένης ἐκλογῆς τῶν μελῶν τοῦ νέου συμβουλίου, ὅπως λύσωσιν ἐμπράκτως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα, ὥστε ἐὰν μὲν θεωρῶσι τὴν ἀναθεώρησιν ἀσύμφορον, θέλουσι, εἰς ἣν περίπτωσιν δὲν ἤθελον ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις τυχὸν κατ' ἐμοῦ

αίτια, μὲ τιμήσει καὶ πάλιν διὰ τῆς ψήφου αὐτῶν, ἐὰν δέ, τοῦ-
ναντίον, θεωρῶσι τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην ἀναγκαίαν, θέλουσι
καταψηφίσει ἐμοῦ, βέβαιοι ὄντες, ὅτι καὶ οὕτως, οὐδέποτε θέλω
παύσει σεμνυνόμενος ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ τιμῇ, ἣν ἐπὶ τόσα κατὰ συ-
νέχειαν ἔτη μοὶ ἀπένειμον.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ ὅλως ὑμέτερος

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Φεβρουαρίου 1892.

A. A. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ λόγος
ἐδόθη εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς Νικ.
Ἀναστασίου, ὅστις παρελθὼν ἀνέγνω τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

Πρὸς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν ἐταίρων τῆς ἐν
Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριοι,

Ἐπιληφθέντες τῆς ἐξελέγξεως τῶν τοῦ λήξαντος ἔτους 1891
λογαριασμῶν τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, ἐπίστημεν μετ' ἀκριβοῦ
ἐξέτασιν τῶν τηρουμένων ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑταιρίας βιβλίων
καὶ δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, ὅτι ἡ διαχείρισις ὑπῆρξε καθ'
ὅλα ἀκριβεστάτη καὶ σύμφωνος πρὸς τὸν δημοσιευθέντα προγε-
νεστέρας ἀπολογισμὸν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.